

Projekt

z dnia 15 lutego 2023 r.

Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR .....

RADY GMINY BIESIEKIERZ

z dnia 23 lutego 2023 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biesiekierz na lata 2023-2030.

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 40) oraz art. 16b ust. 1 i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 z póź. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biesiekierz na lata 2023-2030, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Biesiekierz.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Dyrektor
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Biesiekierzu

Marcin Sydoruk

AKCEPTUJE

pod względem formalno-prawnym

15. LUT. 2023

Data

Podpis

Rada prawny

Kamila Korn

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BIESIEKIERZ NA LATA 2023-2030

Biesiekierz, 2022 r.

Spis treści

WSTĘP	3
CHARAKTERYSTYKA GMINY BIESIEKIERZ	3
DEMOGRAFIA I PROCESY LUDNOŚCIOWE	7
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	9
EDUKACJA I SYSTEM OŚWIATY	11
RYNEK PRACY	12
UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE	14
POMOC SPOŁECZNA	16
BENEFICJENCI POMOCY SPOŁECZNEJ	16
POMOC W FORMIE FINANSOWEJ I NIEFINANSOWEJ	17
POWODY KORZYSTANIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ	20
POMOC W POSTACI DOŻYWIANIA	22
ŚWIADCZENIA I USŁUGI OPIEKUŃCZE	22
WSPARCIE ASYSTENTA RODZINY	26
DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO	30
ZDIAGNOZOWANE ROBLEMY SPOŁECZNE NA TERENIE GMINY BIESIEKIERZ	34
ANALIZA SWOT	36
MISJA NOWEJ ŚCIEŻKI ROZWOJU	39
CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE	39
SPÓJNOŚĆ REALIZACJI CELÓW ZE STRATEGIĄ POWIATOWĄ	41
MONITORING I EWALUACJA	50
SPIS MAP, SCHEMATÓW, TABEL, WYKRESÓW I ZDJĘĆ	50

WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biesiekierz na lata 2023-2030 wyznacza główne działania dla samorządu i mieszkańców w celu poprawy funkcjonowania gminy pod względem społecznym, który rzutuje na sferę ekonomiczną, demograficzną i gospodarczą. Ponadto prezentowana Strategia ma na celu ograniczenie lub eliminację problemów społecznych na terytorium gminy. Będzie to zatem taki kierunek działań, który pozwoli zminimalizować negatywne skutki zmian zachodzących w społeczeństwie.

Sztandarowe działania ukierunkowane są zatem na poprawę jakości życia mieszkańców, wzmocnienie spójności społecznej, wyrównywanie szans oraz wzmacnianie kapitału społecznego i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biesiekierz na lata 2023-2030* stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz doprowadzić do integracji społecznej. Strategia jest podstawowym instrumentem zarządzania w aspekcie społecznych uwarunkowań na terenie gminy, ponieważ zawiera cele średnioterminowe, odpowiadające generalnym kierunkom działania. Jest to więc praktyczny dokument dla władz samorządowych, instytucji i samych mieszkańców, stanowiący kierunkowskaz do dalszych działań.

Podstawą prawną opracowania niniejszej strategii jest ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.¹.

CHARAKTERYSTYKA GMINY BIESIEKIERZ

Gmina Biesiekierz leży w zachodniej części powiatu koszalińskiego granicząc z powiatem grodzkim Koszalin, gminami: Będzino i Świeszyno w powiecie koszalińskim, Białogard i Karlino w powiecie białogardzkim. W 2021 r. gminę zamieszkiwało łącznie 7 091 mieszkańców, w tym mężczyźni stanowili 50,5%, a kobiety 49,5%. Powierzchnia gminy liczy 116,6 km², a gęstość zaludnienia wynosi 58 osób/km².

W skład gminy wchodzi 13 sołectw, w skład których wchodzi 19 miejscowości. Sołectwa na terenie gminy Biesiekierz to: Biesiekierz, Cieszyn, Gniazdowo, Kotłowo, Kraśnik Koszaliński, Laski Koszalińskie, Nowe Bielice, Parnowo, Parsowo, Stare Bielice, Świemino, Tatów oraz Warnino.

Od 1 stycznia 2023 r. część sołectwa Stare Bielice w obrębie drogi S6 i S11 zostanie włączone w struktury Koszalina. Nadchodząca zmiana wpłynąć może na sytuację społeczną gminy Biesiekierz, zarówno w kontekście organizacji życia społecznego jak również korzystania z pomocy społecznej.

¹ Dz. U. z 2021 poz. 2268.

Jednostkami organizacyjnymi gminy Biesiekierz są:

- Biblioteka Publiczna Gminy Biesiekierz,
- Szkoła Podstawowa im. Kpt. Władysława Wysockiego w Biesiekierzu,
- Szkoła Podstawowa im. Marii Skłodowskiej-Curie w Starych Bielicach,
- Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Świeminie,
- Przedszkole Gminne w Parnowie,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Biesiekierzu,
- Gminne Służby Techniczne i Komunalne w Biesiekierzu.

Mapa 1 Położenie gminy Biesiekierz w powiecie koszalińskim

Źródło: <http://www.gminy.pl/powiaty/367.html> (dostęp: 5.11.2022 r.)

Przez gminę Biesiekierz prowadzi droga krajowa nr 6 łącząca Biesiekierz z Koszalinem i z Karlinem oraz wojewódzka nr 166 ze Świemina do Białogardu. Gmina leży na Równinie Białogardzkiej. Do naturalnych walorów krajobrazowo-turystycznych w gminie zaliczyć można rzekę Parsętę o charakterze górskim płynącą zakolami w terenie częściowo zalesionym, naturalnym i niemalże dzikim. Rzeka ta nadaje się na szlak kajakowy i łączy gminę z gminami Bobolice, Manowo, Świeszyno, Karlino, Białogard a poprzez Parsętę z portem w Kołobrzegu. Ponadto rzeka jest atrakcyjna dla wędkarzy ze względu na siedlisko ryb łososiowatych (łosoś, troć, pstrąg i lipień) oraz strefę przyległą do rzeki - jezioro Parnowskie – o powierzchni 60 ha i głębokości 9 m. Jest ono malowniczo położone w zagłębieniu terenu, z częściowo zalesionymi brzegami. Ma ono walory kąpielowe oraz wędkarskie.

Na terenie gminy znajduje się rezerwat ptactwa wodnego i roślinności bagiennej o powierzchni 66,00 ha w Tatowie. Stanowi on siedlisko oraz stanowisko lęgowe ptactwa wodnego. Dodatkowo na granicy Będzino w pobliżu Warnina i Kraśnika Koszalińskiego

znajduje się rezerwat florystyczny - Wierzchomińskie Bagno - o powierzchni około 160 ha. Jest to duże skupisko roślinności bagiennej oraz drzew brzoź, olch i buka, a wzniesienie o wysokości 42 m.p.p.m., które nosi nazwę Góry Bukowej.

Gmina obfituje w pomniki przyrody. Są nimi: aleja dębów szypułkowych przy drodze E-6 wiek 150-200 lat, obwód pnia 2,5-5,8 m. i wysokości 22 m, dęb szypułkowy w okolicach Parsowa o obwodzie 7 m. i wysokości 23 m. w wieku około 200 lat, wierzby i łoży bagienne, olchy bagienne, buki.

Atrakcją turystyczną Biesiekierza jest największy w Europie i na świecie Pomnik Ziemniaka, wysokości około 9 metrów.

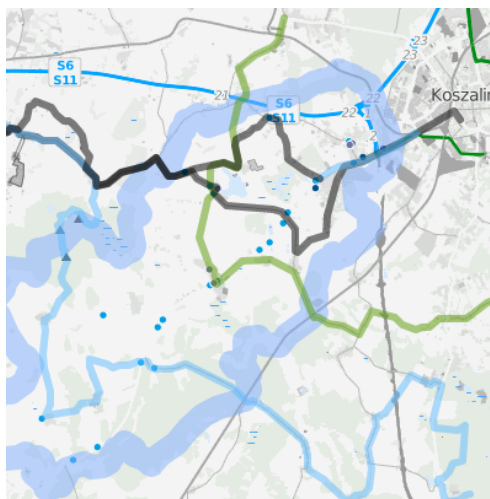
Zdjęcie 1 Pomnik Ziemniaka w Biesiekierzu

Źródło: <https://ryswaw3683.flog.pl/wpis/13477235/pomnik-ziemniaka-w-biesiekierzu> (dostęp: 3.11.2022 r.)

Przez gminę prowadzi niebieski szlak turystyczny. **Łącznie na terenie gminy dostępnych jest 183,1 km różnych szlaków turystycznych (pieszych i rowerowych).** Tereny leśne zajmują 19% powierzchni gminy, a użytki rolne z dobrymi glebami bielicowymi, ilastymi i mułowymi glinami oraz żwirami - 70%.

Mapa 2 Szlaki turystyczne na terenie gminy Biesiekierz

Źródło: <http://www.turystykawgminie.pl/mapa/biesiekierz/@54.168665,15.984421,11,0/szlaki/fs=/f=> (dostęp 3.11.2022 r.)

Do zabytków w gminie zaliczyć należy:

- kościoły z XVIII i XIX wieku w Biesiekierzu, Parsowie, Starych Bielicach i Cieszynie,
- pałac barokowy z XVIII wieku z parkiem w Parsowie,
- pałac neoklasycystyczny z XIX wieku w Nosowie,
- pałac klasycystyczny z końca XVIII wieku z parkiem w Nowych Bielicach.

Zdjęcie 2 Pałac barokowy w Parsowie

Źródło: <http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/14383,parsowo-barokowy-palac-%281717-1782%29.html> (dostęp: 3.11.2022 r.)

Do największych zakładów produkcyjno-usługowych w gminie zalicza się: Technika betonowa Sp. z o.o., Auto Mojsiuk, PUH Elektra, Zakład produkcyjny artykułów drewnianych „Drewexim” w Nowych Bielicach, a także „Domar” Kazimierz Domarski – firma budowlana w Tatowie.

Gmina wchodzi w skład Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego. Urząd Gminy Biesiekierz podjął współpracę z niemieckim Urzędem Barth-Land. Ponadto Biesiekierz należy do Stowarzyszenia „Środkowopomorska Grupa Działania” oraz do Mieleńskiej Lokalnej Grupy Rybackiej.

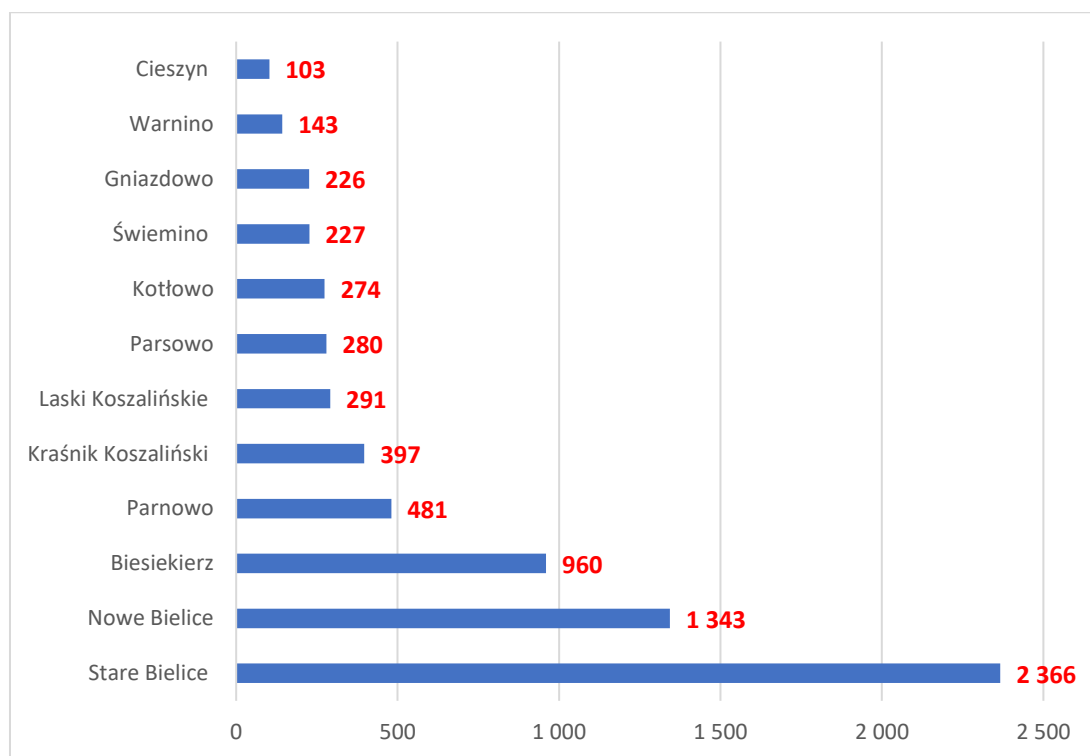
DEMOGRAFIA I PROCESY LUDNOŚCIOWE

W 2021 r. gminę Biesiekierz zamieszkiwało 7 049 mieszkańców. Osoby w wieku do 26 lat stanowiły 30% mieszkańców gminy. Osoby w wieku produkcyjnym (27-59 lat) stanowiły 48% mieszkańców gminy, a osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 22% ogółu społeczeństwa.

W latach 2002-2021 liczba mieszkańców gminy wzrosła o 50,8%, co wskazuje na duży wzrost społeczny gminy i wynika z faktu bliskiego sąsiedztwa jej z Koszalinem. Gmina Biesiekierz w ostatnich latach stała się atrakcyjnym miejscem do zamieszkania z uwagi na swoje walory przyrodnicze, dogodne położenie komunikacyjne, a jednocześnie stanowi „sypialnię” pobliskiego prężnie rozwijającego się Koszalina.

Najwięcej mieszkańców zamieszkuje Stare Bielice (2 366 osób) oraz Nowe Bielice (1 343 osoby). Poniżej zaprezentowano liczbę mieszkańców w poszczególnych sołectwach z terenu gminy Biesiekierz.

Wykres 1 Liczba mieszkańców z terenu gminy Biesiekierz w poszczególnych sołectwach w 2021 r.

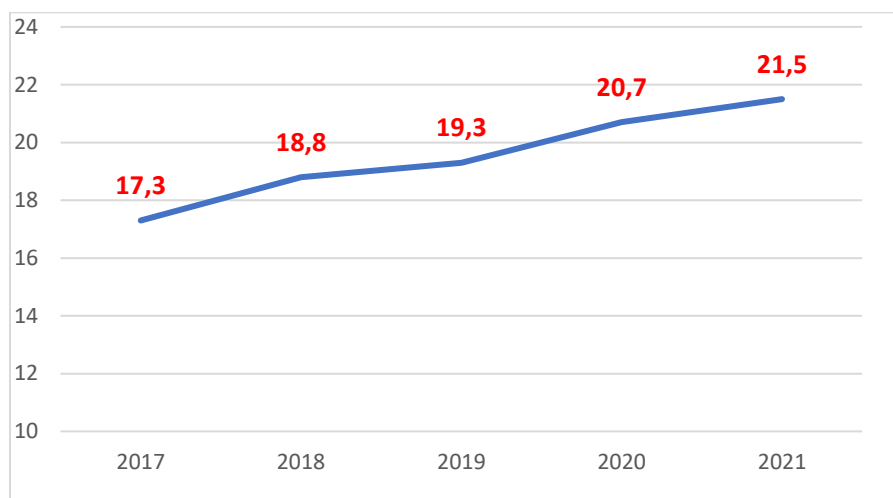
Źródło: Raport o stanie gminy Biesiekierz za 2021 r., s. 6.

Wzrost liczby ludności na terenie gminy jest zjawiskiem dobrym z punktu widzenia rozwoju społecznego, jednakże można zaobserwować także **zjawisko wzrostu liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na terenie gminy w latach 2017-2021 zwiększyła się o ok. 200 osób.** Wskaźnik obciążenia demograficznego, liczonego jako stosunek ludzi w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym, w 2021 r. wynosił 21,5 i w stosunku do roku 2017 uległ **zwiększeniu o 4,2 punkty procentowe.** Wzrost liczby osób starszych ma szczególne znaczenie w kontekście rozwoju dalszej polityki społecznej, która będzie wymuszała podjęcie odpowiednich działań na rzecz zapewnienia opieki osobom starszym, wspierania ich w codziennym funkcjonowaniu, organizacji

odpowiedniej opieki wytchnieniowej oraz aktywizowaniu ich do zachowania aktywności społecznej jak najdłużej.

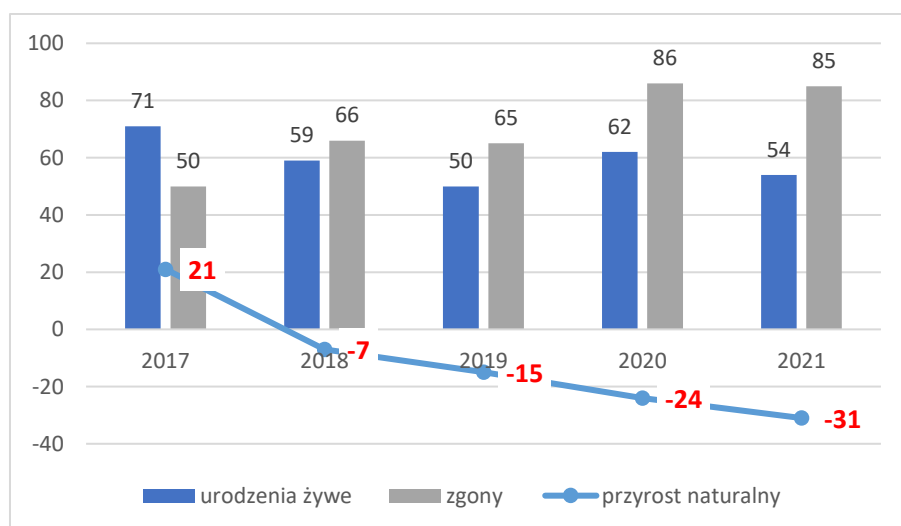
Wykres 2 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w gminie Biesiekierz w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Pomimo wzrostu liczby ludności, na terenie gminy Biesiekierz odnotowuje się ujemny przyrost naturalny, który wynika z coraz mniejszej liczby nowych urodzeń na terenie gminy. W 2021 r. wskaźnik przyrostu naturalnego wynosił -31 osób na 1000 mieszkańców. Analiza danych z lat 2017-2021 wskazuje na pogłębianie się tego zjawiska, w wyniku którego więcej osób z terenu gminy umiera niż się rodzi.

Wykres 3 Przyrost naturalny w gminie Biesiekierz na 1000 mieszkańców w latach 2017-2021

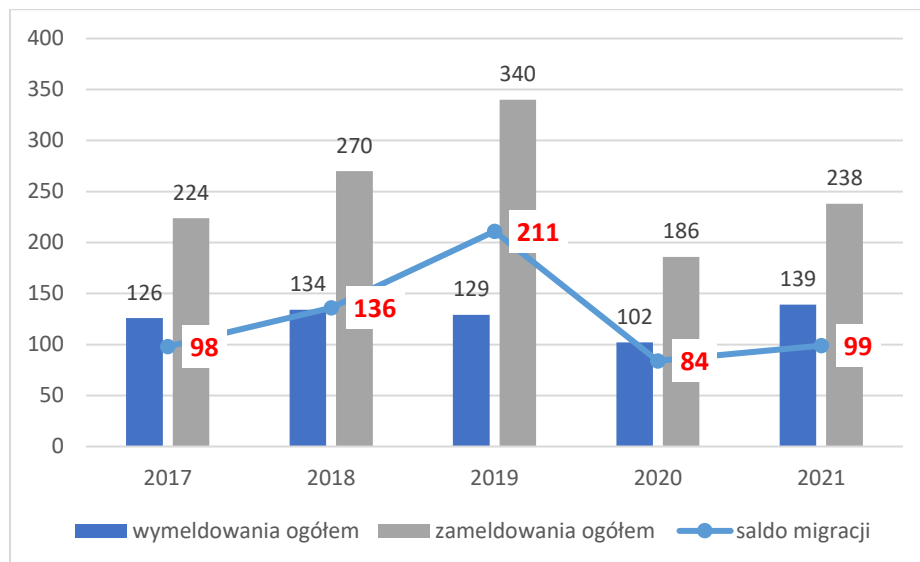

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Wzrost liczby ludności na terenie gminy Biesiekierz związany jest z utrzymującym się od wielu lat dodatnim saldem migracji. W 2021 r. odnotowano 139 osób, które wymeldowały się z terenu gminy oraz 238 osób, które się zameldowały. Saldo migracji wyniosło +99 osób. W okresie lat 2017-2019 można zaobserwować wzrost wskaźnika salda migracji na terenie gminy, który zahamowany został w roku 2020, w wyniku panującej pandemii na terenie kraju.

Jednak w 2021 r. odnotowuje się ponowny wzrost tego wskaźnika, co w efekcie może przekładać się na znaczny wzrost liczby osób meldujących się na terenie gminy w kolejnych latach.

Wykres 4 Saldo migracji w gminie Biesiekierz w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Wzrost liczby ludności oraz dodatnie saldo migracji to zjawiska świadczące o dobrych uwarunkowaniach społecznych gminy. Wzrost ludności przekłada się na większą aktywność społeczną mieszkańców, większą liczbę osób w wieku produkcyjnym, a także wpływa na potencjalny wzrost przedsiębiorczości w regionie. Z drugiej strony wzrost liczby mieszkańców może wpływać na wzrost problemów społecznych i większe potrzeby korzystania z pomocy społecznej i pracy socjalnej.

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Zadania z zakresu kultury, edukacji i rekreacji na terenie gminy Biesiekierz realizuje Biblioteka Publiczna Gminy Biesiekierz. Placówka ta wraz z filiami w szkołach w Świeminiu i Starych Bielicach doskonale realizuje statutowe zadania. Punkty biblioteczne działają przy świetlicy wiejskiej w Gniazdowie, przy Placówce Wsparcia Dziennego „Dziecięca Kraina” w Parnowie oraz w Przedszkolu Gminnym w Parnowie.

Celem działalności Biblioteki jest zaspokajanie i rozwijanie potrzeb czytelniczych społeczeństwa, wspomaganie systemu edukacji i wychowania oraz upowszechnianie wiedzy i informacji na temat kultury i nauki. Szczegółowy zakres zadań określa Statut Biblioteki Publicznej Gminy Biesiekierz oraz Regulamin Organizacyjny Biblioteki Publicznej Gminy Biesiekierz.

Fundusze na zakup książek i prasy pochodzą z własnego budżetu, z dotacji Ministerstwa Kultury oraz z funduszy pozyskiwanych w ramach różnych programów operacyjnych. Biblioteka posiada w swojej ofercie 11 zaprenumerowanych czasopism, 562 audiobooki i 33 596 książek (2018 r. – 32 527, 2019 – 33 587, 2020 – 33 650). W 2021 roku biblioteka i jej filie

zakupiły łącznie 1 533 pozycji – książki, audiobooki - 103. Pozyskano również 267 pozycji z darów. Łączna liczba wpływów: 1 903.

Biblioteka posiada stałą liczbę czytelników oraz użytkowników. W roku 2021 zarejestrowano 1 232 czytelników w bibliotece głównej, jej filiach oraz punktach bibliotecznych - są to czynni czytelnicy, stale wypożyczający. Największą liczbę użytkowników stanowią dzieci do lat 15 i młodzież ucząca się. Dużą grupę stanowią również pracownicy umysłowi oraz osoby niezatrudnione. Dodatkową grupę użytkowników stanowią osoby korzystające z Internetu, ksero, warsztatów, kół zainteresowań i innych usług - liczba dodatkowych użytkowników korzystających z usług placówek: 322 osoby. Łączna liczba odwiedzin w bibliotece w Biesiekierzu oraz jej placówkach wynosi 23 826. Na liczbę tą składają się: odwiedziny wewnątrz, udostępnianie na zewnątrz, odwiedziny w czytelni internetowej, liczba uczestników konkursów, lekcji bibliotecznych, imprez, pogadanek, wakacji, ferii, zajęć piątkowych, okolicznościowych, spotkań autorskich, kursów, warsztatów, projektów itp².

Ofertę edukacyjno-rekreacyjną rozszerzają na terenie gminy placówki wsparcia dziennego.

Są to jednostki organizacyjne, których działanie opiera się na wspieraniu rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Placówki udzielają wsparcia w zakresie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci z rodzin dysfunkcyjnych. W ramach realizacji projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych pt. „Dziecięca Kraina” na terenie gminy Biesiekierz prowadzone są placówki wsparcia dziennego, m.in. w Parnowie, gdzie zapisanych było 30 dzieci. Dodatkowo w ramach realizacji projektu „Dziecięca Radość” realizowanego przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Biesiekierzu **uruchomiono nowe placówki wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej, które rozpoczęły swoją działalność 4 stycznia 2021 r. w miejscowościach: Stare Bielice, Nowe Bielice, Kotłowo, Łaski Koszalińskie, Biesiekierz, Kraśnik Koszaliński**, jak również kontynuowano działalność Lokalnego Ośrodka Wiedzy i Edukacji dla dorosłych w Świeminie, który także wykorzystuje obiekty świetlicowe do edukacji osób dorosłych.

Ponadto w ramach pożytku publicznego i wolontariatu udzielono dotacji dla Stowarzyszenia Klub Sportowy „Wybrzeże” z siedzibą w Biesiekierzu (130 000,00) oraz Uczniowskiemu Klubowi Sportowemu Dzikie Bielice (5 000,00) prowadzącym zajęcia dla mieszkańców gminy Biesiekierz, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

W roku 2021 zrealizowano szereg działań towarzyszących i wzmacniających szeroko rozumiane działania skierowane do dzieci. zrealizowano m.in.:

- zakup zamków dmuchanych (40 590,00),
- budowę centrum aktywności w Starych Bielicach (PFU – 64 000,00),
- zakup huśtawek dla m. Kotłowo i Parnowo (21 922,68),
- zakup siłowni zewnętrznej w Warninie (12 657,04),

² Sprawozdanie z działalności Biblioteki Publicznej Gminy Biesiekierz oraz jej filii w Świeminie i Starych Bielicach za 2021 rok

- budowę strefy sportu w Świeminiu (20 277,12),
- budowę małej infrastruktury rekreacyjnej w Nowych Bielicach (projekt 2 214,00)³.

EDUKACJA I SYSTEM OŚWIATY

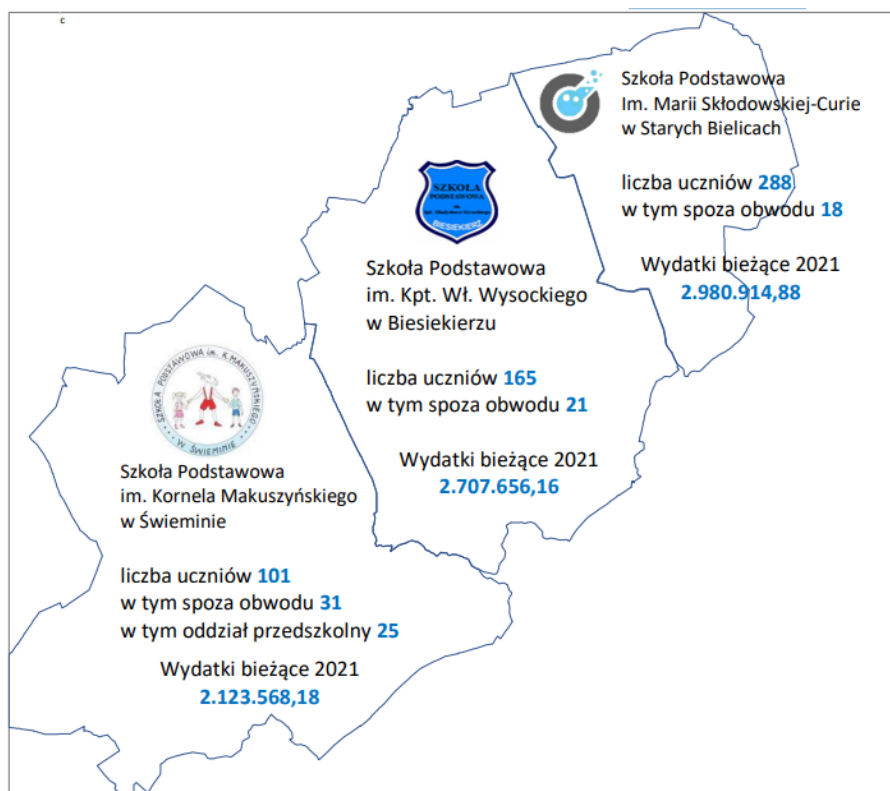
W roku szkolnym 2020/2021 na terenie gminy Biesiekierz funkcjonowały 4 gminne placówki oświatowe dla których gmina jest organem prowadzącym. Należą do nich:

- Przedszkole Gminne w Parnowie,
- Szkoła Podstawowa im. Kpt. Władysława Wysockiego w Biesiekerzu,
- Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Świeminiu,
- Szkoła Podstawowa im. Marii Skłodowskiej-Curie w Starych Bielicach.

Ponadto funkcjonowały placówki prowadzone przez osoby prawne inne niż jednostka samorządu terytorialnego lub osoby fizyczne:

- Przedszkole Publiczne „Happy Days – Szczęśliwe dni” w Starych Bielicach;
- Przedszkole Niepubliczne „Elf 2” w Starych Bielicach,
- Domowy Żłobek „Oto Bajka”.

Schemat 1 Liczba uczniów w szkołach wg obwodów szkolnych

Źródło: Raport o stanie gminy Biesiekierz za 2021 r., s. 12.

W roku szkolnym 2020/2021 w placówkach oświatowych na terenie gminy odnotowano 681 uczniów w 41 oddziałach. Placówki zatrudniały nauczycieli dydaktyków w wymiarze 82,35

³ Raport o stanie gminy Biesiekierz za 2021 r., s. 27.

etatu, pracowników administracji na 9 etatach oraz pracowników obsługi w wymiarze 23,5 etatu.

Tabela 1 Liczba pracowników oferty oświatowej (wg stanu na 30 września 2021 r.)

Placówka	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba etatów					
			nauczycieli stażysta	nauczycieli kontraktowy	nauczycieli mianowany	nauczycieli dyplomowany	pracowników administracja	pracowników obsługa
Gminne Przedszkole w Parnowie	127	7	3,12	5,0	2,0	2,5	2,0	12,5
Szkoła Podstawowa w Starych Bielicach	288	14	3,33	4,56	7,56	12,83	2,0	4,0
Szkoła Podstawowa w Biesiekierzu	165	11	0	6,4	3,75	15,56	2,0	4,0
Szkoła Podstawowa w Świemlinie	101	9	1,0	2,0	1,0	11,75	3,0	3,0
RAZEM	681	41	7,45	17,96	14,31	42,63	9,0	23,5

Źródło: Raport o stanie gminy Biesiekierz za 2021 r., s. 15.

W roku 2021 zrealizowano projekty i zadania, przyczyniające się do poprawy oferty oświatowej w tym min.:

- Przebudowa i ocieplenie dachu budynku sali gimnastycznej wraz z izolacją akustyczną ścian w Świemlinie (126 424,78 zł.),
- Modernizacja kotłowni i instalacji CO w budynku szkoły w Biesiekierzu (112 352,54),
- Adaptacja budynku po SP na potrzeby Gminnego Przedszkola III etap (26 000 zł.),
- Budowa boiska do piłki nożnej wraz ze skocznią w dal i torem wrotkarskim przy Szkole Podstawowej w Starych Bielicach (1 308 181,26 zł.).

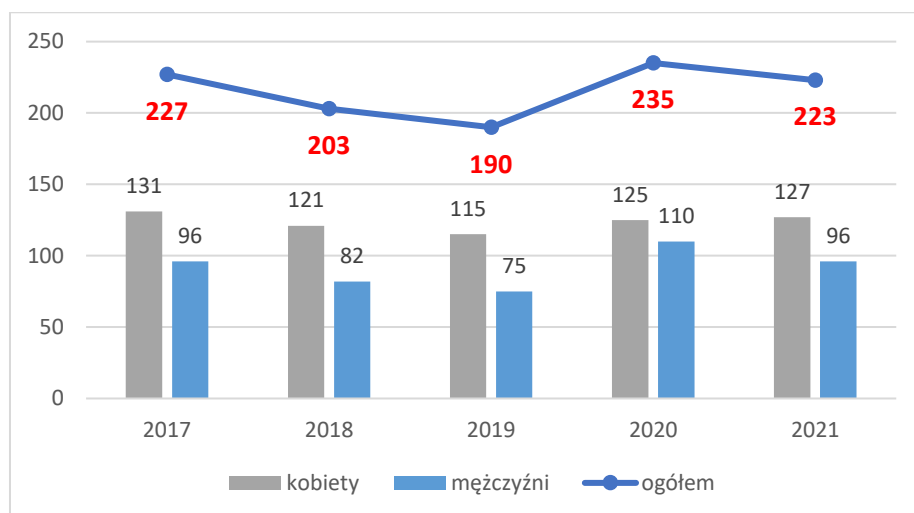
Potrzeby mieszkańców w zakresie dostępu do opieki przedszkolnej i edukacji szkolnej na poziomie szkoły podstawowej są zaspokajane. Gmina dokłada starań, aby wszystkie dzieci z problemami edukacyjnymi i ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi miały zapewnione zajęcia specjalistyczne. Dodatkowo każdego roku ponoszone są nakłady finansowe na realizację projektów inwestycyjnych podnoszących jakość i bezpieczeństwo kształcenia.

RYNEK PRACY

W 2021 r. na terenie gminy Biesiekierz odnotowano 223 osoby bezrobotne, w tym 96 mężczyzn oraz 127 kobiet. Poprawiająca się sytuacja na rynku pracy w poprzednich latach została zachwiana w czasie pandemii, kiedy to odnotowano wzrost ogólnego poziomu bezrobocia w całym kraju. W wyniku zamrożenia gospodarki krajowej wiele firm ograniczyło swoją działalność lub ją zakończyło. Wpływ pandemii również był odczuwalny w gminie Biesiekierz, gdzie w 2020 r. odnotowano wzrost liczby osób bezrobotnych łącznie o 45 osób w porównaniu do roku 2019. Należy w dalszym ciągu monitorować sytuację osób pozostających bez zatrudnienia na lokalnym rynku pracy, gdyż jak pokazują dane z 2021 r. liczba osób pozostających bez zatrudnienia na lokalnym rynku pracy nie uległa obniżeniu,

co w efekcie może wskazywać w dalszym ciągu na trudną sytuację osób bezrobotnych oraz zjawisko wykluczenia społecznego i obniżenia statusu życiowego tych osób.

Wykres 5 Liczba osób bezrobotnych w gminie Biesiekierz w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Powyższe dane wskazują, że bezrobocie nie stanowi istotnego problemu społecznego w gminie, jednakże należy zwrócić baczną uwagę na osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Zaliczane są do tych grup: kobiety, osoby młode do 30 roku życia, osoby starsze – po 50 roku życia oraz osoby długotrwale bezrobotne. Analizując sytuację liczby osób bezrobotnych w gminie Biesiekierz można stwierdzić, że **największym problemem społecznym w kontekście rynku pracy jest wysoki wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych oraz bezrobotnych kobiet**. W analizowanych latach 2017-2021 odnotowuje się znaczny udział kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych. Przyczyn bezrobocia kobiet jest dużo, np. opieka nad osobami zależnymi, niższe kwalifikacje zawodowe, mniejsze doświadczenie zawodowe lub brak odpowiednich ofert na rynku pracy. Samorząd wraz z Powiatowym Urzędem Pracy powinien monitorować sytuację kobiet na lokalnym rynku pracy, aby odpowiednio reagować na ich potrzeby związane z zatrudnieniem.

Drugą grupą osób wymagających monitoringu ze strony samorządu i Urzędu Pracy stanowią osoby długotrwale bezrobotne. Stanowią oni największy odsetek bezrobotnych osób w gminie Biesiekierz. W 2021 r. odnotowano 145 długotrwale bezrobotnych, co wskazuje na ich większy odsetek niż w 2017 r. Osoby te często posiadają nieodpowiednie lub zdezaktualizowane kwalifikacje zawodowe, mają trudności ze znalezieniem pracy, co przyczynia się do pogorszenia ich jakości życia, zniechęcenia, strachu, braku aktywności społecznej, a co za tym idzie do wykluczenia społecznego.

Warto podkreślić, że sytuacja osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w analizowanym okresie ulegała niewielkiemu polepszeniu w grupie osób do 30 roku życia i po 50 roku życia. Z roku na rok (oprócz okresu pandemii) odnotowuje się w gminie spadek liczby osób w tych grupach. W grupie bezrobotnych osób po 50 roku życia zmniejsza się szybciej niż w grupie bezrobotnych osób do 30 roku życia.

Tabela 2 Liczba osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2017-2021

Rok	Bezrobotne kobiety	Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni powyżej 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
2017	131	46	73	116
2018	121	40	57	110
2019	115	36	59	101
2020	125	49	70	130
2021	127	41	65	145

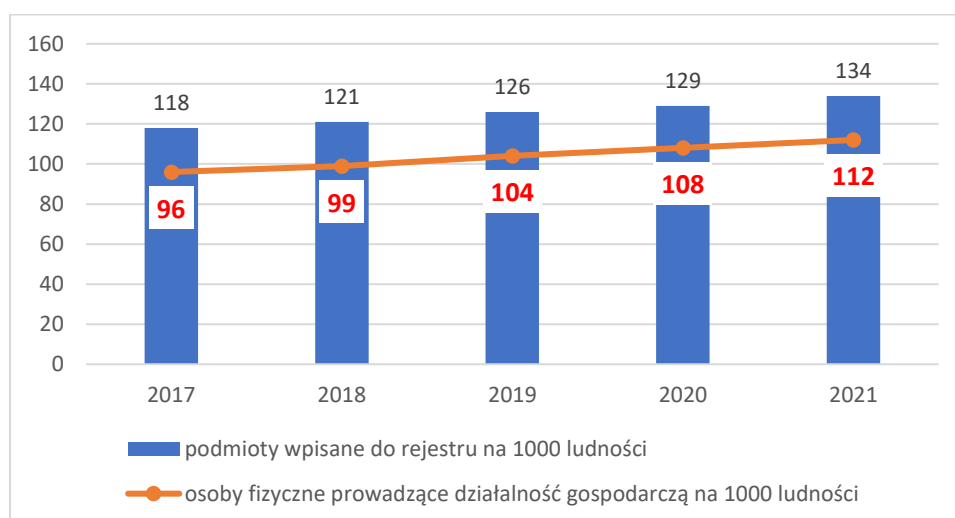
Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Sytuację rynku pracy w gminie Biesiekierz należy monitorować i w dalszym ciągu podejmować wraz z Powiatowym Urzędem Pracy odpowiednie działania na rzecz obniżenia stopy bezrobocia na terenie gminy. Podejmowanie działań aktywizacyjnych, oferowanie odpowiednich szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe, monitorowanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz kształcenie w zakresie wypełniania luki na rynku zawodowym powinny należeć do zadań priorytetowych polityki społecznej samorządu lokalnego.

UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE

Gmina Biesiekierz charakteryzuje się powolnie wzrastającym wskaźnikiem przedsiębiorczości, który mierzony jest liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych oraz nowo powstających działalności na terenie gminy. Według ewidencji statystycznej REGON w 2021 r. na terenie gminy zarejestrowanych było 134 podmiotów gospodarczych na 1000 ludności, w tym zdecydowana większość to podmioty sektora prywatnego. **Liczba podmiotów w 2021 r. zwiększyła się w stosunku do roku 2017 o 16 podmiotów.** Na 134 podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 mieszkańców aż 112 podmiotów prowadzonych jest przez osoby fizyczne.

Wykres 6 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w gminie Biesiekierz w latach 2017-2021

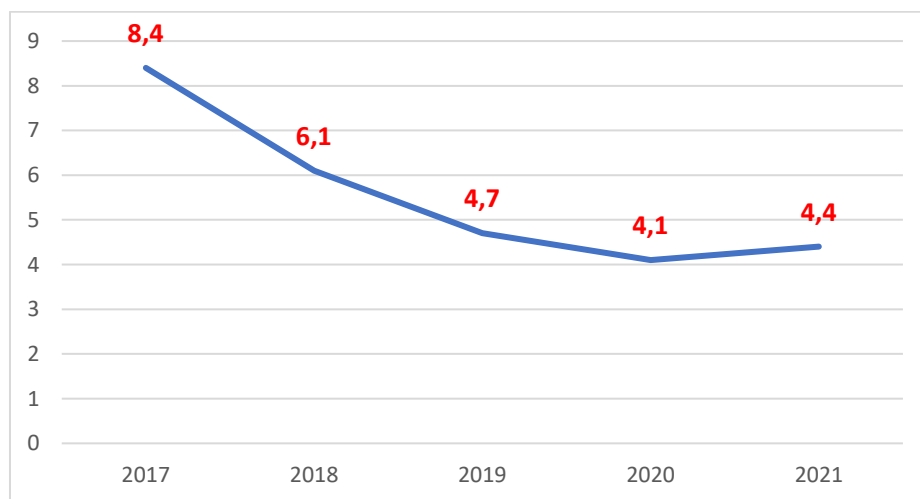
Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Biesiekierz najwięcej (44) jest spółek cywilnych. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (966) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0-9 pracowników. 1,8% (18) podmiotów jako rodzaj działalności deklaroowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaroowało 27,9% (279) podmiotów, a 70,3% (702) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Biesiekierz, najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są: handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (21,8%) oraz budownictwo (19,2%).

Uwarunkowania gospodarcze mierzone jako wskaźnik udziału podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON wskazują na spadek tego wskaźnika w latach 2017-2020. Sytuacja ta potwierdza dobrą koniunkturę gospodarczą regionu z uwagi na większą liczbę podmiotów rejestrujących niż zamykający działalność gospodarczą. Kryzys w wyniku pandemii światowej nie przyniósł drastycznych zmian w gminie Biesiekierz, choć mógł być wynikiem tarczy antykryzysowej, z której przedsiębiorcy mieli prawo skorzystać. Jednakże w roku 2021 r. widoczny jest wzrost wskaźnika udziału podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON i może być to sygnał, iż wiele podmiotów gospodarczych w wyniku pandemii i obecnie wysokiej inflacji zostaje zlikwidowana.

Wykres 7 Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

POMOC SPOŁECZNA

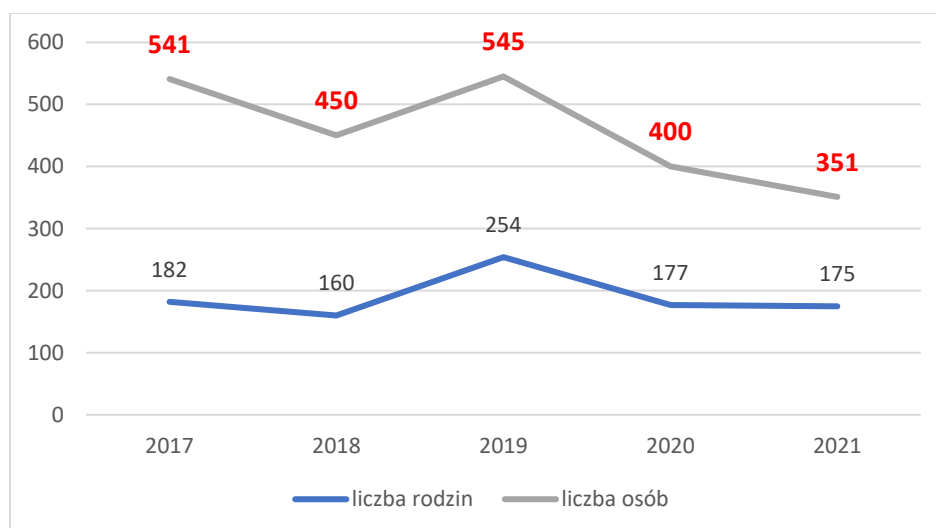
Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, t. j. Dz.U. z 2021 poz. 2268).

Główną instytucją wykonującą zadania pomocy społecznej na terenie gminy Biesiekierz jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Biesiekerzu. Ośrodek podejmuje działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawy o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawy o systemie oświaty, a także na podstawie ustawy o Karcie Dużej Rodziny.

BENEFICJENCI POMOCY SPOŁECZNEJ

W gminie Biesiekierz **odnotowuje się spadek liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej**, co może świadczyć o polepszającej się sytuacji życiowej mieszkańców gminy i mniejszej potrzebie korzystania z pomocy społecznej. W analizowanych latach 2017-2021 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się o 7 rodzin. W tym samym okresie liczba osób korzystających z pomocy ośrodka uległa zmniejszeniu o 190 osób. W roku 2019 odnotowano wzrost liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej, co było skutkiem rozszerzenia Programu 500+.

Wykres 8 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Biesiekierz w latach 2017-2021

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Biesiekerzu

W latach 2017-2021 odnotowano w gminie Biesiekierz spadek liczby osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji o 110 osób. W 2021 r. na podstawie wydanych

decyzji z pomocy społecznej skorzystało 136 osób. Porównując dane gminne ze średnimi danymi z powiatu czy województwa można stwierdzić, że odsetek liczby osób korzystających z pomocy na podstawie wydanych decyzji zmniejszył się w gminie o 44,7%, w powiecie o 46,3%, a w województwie o 34,9%.

Tabela 3 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika zmian / %
Gmina Biesiekierz	246	246	202	170	136	-110 / -44,7%
Powiat (średnia)	341	302	255	223	183	-158 / -46,3%
Województwo (średnia)	594	537	490	430	388	--206 / -34,9%

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Biesiekerzu

Uwzględniając kryterium wieku i płci liczba beneficjentów korzystających z pomocy społecznej według wypłaconych świadczeń w 2021 r. wynosiła łącznie 147 osób. W grupie tej najwięcej, bo 80 osób stanowiła ludność w wieku produkcyjnym, w tym 34 kobiet oraz 46 mężczyzn. W 2021 r. udzielono również świadczenia dla 35 osób znajdujących się w wieku poprodukcyjnym, w tym dla 21 kobiet i 14 mężczyzn. **W 2021 r. świadczenia na podstawie wydanych decyzji były pobierane w większości przez osoby znajdujące się w wieku produkcyjnym, a najrzadziej z pomocy społecznej korzystały osoby w wieku przedprodukcyjnym.**

Tabela 4 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń w 2021 r.

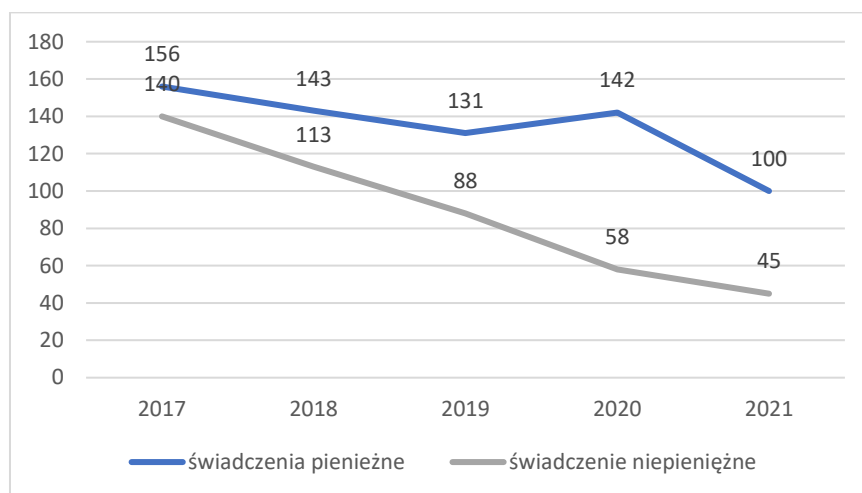
Wiek	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Przedprodukcyjny	32	20	12
Produkcyjny	80	34	46
Poprodukcyjny	35	21	14

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Biesiekerzu

POMOC W FORMIE FINANSOWEJ I NIEFINANSOWEJ

Pomoc udzielana osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, które korzystają z pomocy ośrodka na podstawie wypłacanych świadczeń przyjmuje postać finansową lub niefinansową. W 2021 r. udzielono łącznie 6 493 świadczenia niepieniężne oraz 625 świadczeń pieniężnych. **Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w analizowanych latach przyjmuje wartości malejące.** Liczba osób pobierających świadczenia pieniężne zmniejszyła się w analizowanych latach o 56 osób. Z kolei liczba osób korzystająca ze świadczeń niepieniężnych zmniejszyła się o 95 osób w porównaniu z rokiem 2017.

Wykres 9 Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w gminie Biesiekierz w latach 2017-2021

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Biesiekerzu

Jedną z form otrzymywanych świadczeń pieniężnych są zasiłki dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji. Ośrodek Pomocy Społecznej w Biesiekerzu przyznaje zasiłki stałe, celowe i zasiłki okresowe. **W analizowanym okresie liczba przyznanych zasiłków, bez względu na rodzaj tego zasiłku, systematycznie maleje.** Potwierdza to lepszą i stabilniejszą sytuację rodzin i mniejszą potrzebę korzystanie z tej formy pomocy. Wraz ze spadkiem liczby przyznawanych i wypłacanych zasiłków stałych i okresowych zmniejsza się kwota wydatkowana na ten cel. W przypadku wypłacanych zasiłków celowych, pomimo zmniejszenia liczby zasiłków, kwota wypłacana na ten cel uległa zwiększeniu.

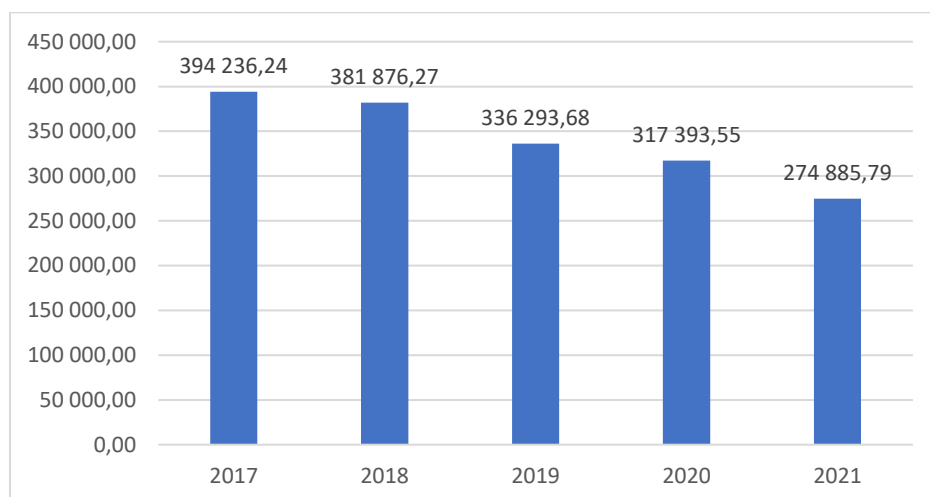
Tabela 5 Liczba osób korzystających z zasiłków oraz kwota wypłacanych zasiłków w latach 2017-2021

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021
Zasiłek stały	34	31	33	28	25
Kwota zasiłków stałych [zł]	191.029	167.450	166.915	152.589	130.891
Zasiłek celowy	53	77	55	51	38
Kwota zasiłków celowych [zł]	26.380	41.598	32.197	56.381	52.925
Zasiłek okresowy	66	54	50	40	42
Kwota zasiłków okresowych [zł]	95.187	100.201	95.220	77.612	79.782

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Biesiekerzu

Łącznie w analizowanym okresie lat 2017-2021 wydatki na świadczenia pieniężne w gminie Biesiekierz uległy obniżeniu o 119 350,45 zł, przyjmując w 2021 r. wartość 274 885,79 zł.

Wykres 10 Kwota wypłacanych świadczeń pieniężnych w latach 2017-2021

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Biesiekierzu

Pomimo spadającej liczby beneficjentów Ośrodka Pomocy Społecznej w Biesiekierzu korzystających z pomocy finansowej w ostatnich latach, nie ubywa zajęć pracownikom socjalnym. **Spadek ogólnej liczby klientów otrzymujących świadczenia, nie przekłada się na mniejszy zakres i ilość pracy.** Zaobserwować można, że praca socjalna jest formą pomocy, jaką ośrodek świadczy na rzecz wszystkich mieszkańców, niezależnie od ich dochodów. Pracownicy socjalni często udzielają pomocy w formie poradnictwa (wszelkiego rodzaju) dla osób i rodzin wywodzących się z różnych środowisk, co jest wynikiem między innymi niezaradności życiowej, a także widocznego rozluźnienia więzi rodzinnych i społecznych, zdarzeń losowych, samotności osób starszych itp. Praca socjalna stała się rodzajem interwencji oraz profilaktyki, ale obejmuje również długofalowe działania na rzecz osób i rodzin potrzebujących wsparcia. Pracownicy socjalni posiadają wiedzę na temat funkcjonowania środowiska lokalnego, współpracują, a także podejmują działania z innymi jednostkami i podmiotami na rzecz niwelowania problemów społecznych. Współczesny pracownik socjalny boryka się zarówno z problemami rodzin w zakresie funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rozpadu więzi, konfliktów rodzinnych, uzależnień, a także z samotnością osób starszych, ich chorobami czy niepełnosprawnością.

Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także pomoc instytucjonalna, świadczona przez placówki pomocy społecznej. W gminie Biesiekierz prowadzi działalność instytucja pomocy społecznej - **Środowiskowy Dom Samopomocy Feniks**. W 2021 r. w ośrodku tym przebywało łącznie 20 osób, w tym 9 kobiet i 11 mężczyzn. Wśród tych osób zdiagnozowano 4 osoby z zaburzeniami psychicznymi, 10 osób z upośledzeniem umysłowym oraz 6 osób z innymi zaburzeniami.

Ostatnie wydarzenia, które miały miejsce w Polsce pokazały, iż praca socjalna pracowników pomocy społecznej to nie tylko interwencje w miejscu zamieszkania czy udzielanie zasiłków potrzebującym. W dobie pandemii widoczny był wzrost pracy socjalnej. Wsparciem otoczeni zostali głównie najstarsi mieszkańcy poprzez niesienie im pomocy materialnej oraz wsparcia

w codziennym funkcjonowaniu w czasie izolacji. Obecnie, w czasie konfliktu zbrojnego w Ukrainie praca socjalna przybrała dodatkowo innego charakteru. Pomoc społeczna w Polsce stanęła przed obliczem ogromu prac, jaki należy wykonać na rzecz osób dotkniętych tragedią wojenną. Organizowanie pomocy i wsparcia uchodźcom ukraińskim to niewątpliwie najtrudniejsze z zadań z jakimi borykały się współcześnie samorządy. Oprócz pomocy materialnej potrzebna była pomoc w organizacji mieszkań, pracy, załatwiania spraw urzędowych. Pomoc dzieciom w zaklimatyzowaniu się w nowym środowisku, zapewnienie im odpowiedniego dostępu do szkolnictwa, kultury, rozwoju fizycznego oraz umożliwienie wsparcia psychologicznego to wyzwania jakie podejmowali pracownicy społeczni. Takiej pomocy nie da się „przeliczyć”, przedstawić za pomocą cyfr. Empatia i zaangażowanie w niesienie pomocy ofiarom wojennym stały się kolejnym elementem pracy socjalnej na rzecz społeczeństwa. W dobie kolejnych kryzysów (galopująca inflacja, brak dostępności do opału, wysokie raty kredytów), zauważa się także pogorszenie się stanu zdrowia psychicznego wielu osób. To kolejne wyzwanie, z którym pracownik socjalny niejednokrotnie ma do czynienia. Obawa i strach mieszkańców znajdujących się z trudnej sytuacji życiowej przyczynia się do zwiększonej pracy pracowników w poradnictwie, kontroli osób wymagających wsparcia, w tym głównie osób starszych, samotnych czy schorowanych, którzy niejednokrotnie samodzielnie nie są w stanie poradzić sobie samodzielnie.

POWODY KORZYSTANIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ

Powodem korzystania z pomocy społecznej i pobierania świadczeń rodzinnych jest często niestabilna sytuacja na rynku pracy, jak chociażby prace krótkookresowe, prace na umowę o dzieło lub zlecenie, a co za tym idzie niskie zarobki. Z drugiej strony może wynikać to z biernej i wyuczonej postawy wobec pracy zawodowej, a tym samym z łatwości przeniesienia wartości kariery zawodowej na oczekiwania wobec pomocy społecznej. W przypadkach borykania się z długotrwałą lub ciężką chorobą uniemożliwiającą pracę zawodową, albo też sytuacją kryzysową również osoby potrzebujące pomocy zwracają się do OPS w Biesiekierzu. W poniższej tabeli zestawiono główne powody udzielania wsparcia finansowego rodzinom z terenu gminy w latach 2017-2021.

Tabela 6 Powody udzielania zasiłków dla rodzin w gminie Biesiekierz w latach 2017-2021

Powód przyznanej pomocy	2017	2018	2019	2020	2021
	liczba rodzin				
Alkoholizm	8	9	8	6	5
Bezdomność	4	4	5	6	5
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina wielodzietna)	10	12	9	9	3
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina niepełna)	19	14	15	14	10

Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	35	32	27	26	17
Bezrobocie	78	65	59	44	33
Przemoc w rodzinie	0	1	0	0	1
Długotrwała lub ciężka choroba	45	50	53	53	47
Niepełnosprawność	76	59	66	58	49
Potrzeba ochrony macierzyństwa	7	7	5	2	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	5	2	1	3
Ubóstwo	53	60	58	47	47
Narkomania	0	1	0	0	0
Zdarzenia losowe	0	6	1	0	0

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Biesiekierzu

W analizowanym okresie lat 2017-2021 można zaobserwować, że **najczęstszym powodem korzystania z pomocy społecznej jest niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo oraz bezrobocie, choć można zaobserwować spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z ww. powodów.** W 2021 r. najwięcej rodzin korzystało z pomocy z powodu niepełnosprawności (47 rodzin). Z powodu ubóstwa z pomocy społecznej skorzystało 47 rodzin, tyle samo z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, a z powodu bezrobocia z pomocy społecznej skorzystały 33 rodziny.

Do głównych powodów korzystania od kilku lat z pomocy społecznej przez rodziny z gminy Biesiekierz należą przede wszystkim: **długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie, ubóstwo oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.** W poniższym zestawieniu ujęto główne powody korzystania ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w roku 2021 przez mieszkańców gminy. Najwięcej świadczeń udzielono z powodu niepełnosprawności (3 696), w tym pieniężnych 361 świadczeń i 3 335 świadczeń niepieniężnych. Z kolei najmniej świadczeń przyznano z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - 77 pieniężnych i 593 niepieniężnych.

Tabela 7 Główne powody korzystania ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2021 r.

Wyszczególnienie	Liczba świadczeń		
	Ogółem	Świadczenia niepieniężne	Świadczenia pieniężne
Niepełnosprawność	3 696	3 335	361
Długotrwała lub ciężka choroba	2 765	2 544	221
Ubóstwo	1 113	896	217
Bezrobocie	1 108	899	209
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego	660	593	77

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Biesiekierzu

POMOC W POSTACI DOŻYWIANIA

Ośrodek Pomocy Społecznej w Biesiekierzu od kilku lat zapewnia dożywianie dzieci w szkołach, kontynuując rządowy program "Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023". Pomocą w formie pokrycia kosztów jednego gorącego posiłku w szkole w 2021 r. objęto 31 dzieci oraz 90 osób znajdujących się w 59 rodzinach o trudnej sytuacji materialnej.

W analizowanym okresie **odnotowano zmniejszającą się liczbę rodzin, osób i dzieci korzystających z programu pomocy na dożywianie, co również może potwierdzać poprawiającą się sytuację rodzin z terenu gminy.**

Tabela 8 Liczba rodzin i dzieci korzystających z pomocy dożywiania w latach 2017-2021

Wskaźnik	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba rodzin	118	89	76	65	59
Liczba osób	271	197	188	148	90
Liczba dzieci	137	112	99	54	31

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Biesiekierzu

ŚWIADCZENIA I USŁUGI OPIEKUŃCZE

Wśród osób korzystających z pomocy społecznej na terenie gminy dużą grupę stanowią osoby niepełnosprawne. Osoby takie narażone są również na zagrożenie wykluczeniem społecznym, ze względu na swoje ograniczenia (często natury fizycznej). Niewystarczający poziom wyposażenia miejsc użyteczności publicznej do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych jest częstą przyczyną ich nieintegrowania się ze środowiskiem lokalnym. Również brak zapewnienia w wystarczającym stopniu opieki medycznej i geriatrycznej stanowi istotny problem społeczny, z jakim boryka się współczesne społeczeństwo.

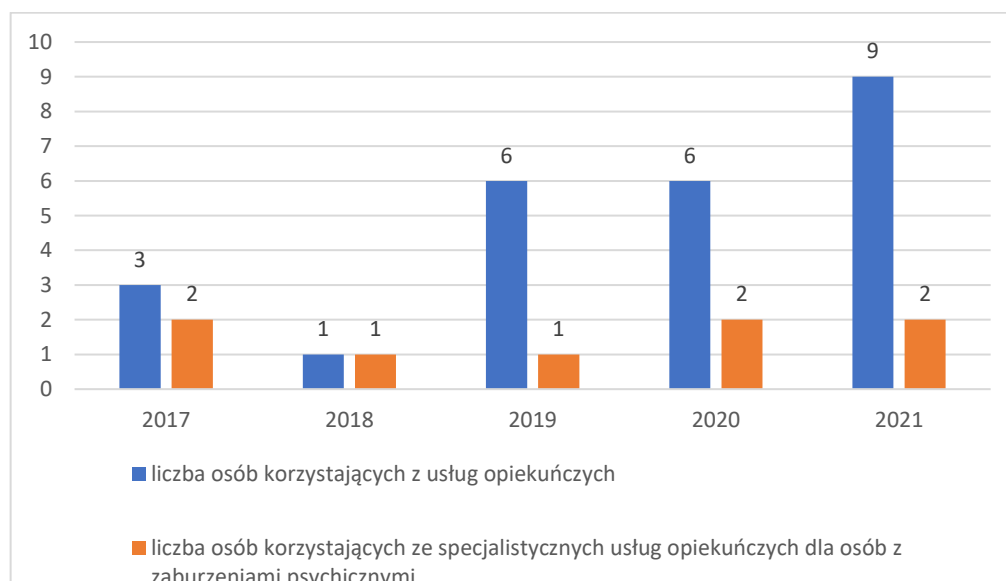
Zgodnie z treścią ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób,

a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Rozwój medycyny oraz poprawa warunków życia powodują, że średnia długość życia ludności w Polsce systematycznie wydłuża się. Jednocześnie starość wiąże się z ogólnym pogorszeniem stanu zdrowia oraz chorobami specyficznymi dla podeszłego wieku. Osoby starsze są grupą społeczną, która wymaga odpowiedniego wsparcia i pomocy. Jednak nie zawsze na taką pomoc mogą liczyć ze strony rodziny. W społeczeństwie zanika model rodziny wielopokoleniowej. Osoby starsze często pozostają same w swoim miejscu zamieszkania, a pogarszający się stan zdrowia oraz niepełnosprawność utrudniają samodzielne funkcjonowanie. Zjawisko starzenia się ludności wiąże się z nowymi wyzwaniami w ramach pomocy społecznej. Dotyczą one zarówno rozwoju usług opiekuńczych, ale także aktywizowania seniorów do życia w społeczności lokalnej. Ośrodek Pomocy Społecznej w Biesiekierzu realizuje zadania na rzecz osób starszych.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczno-sanitarną, pielęgnację zleconą przez lekarza oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Chorzy korzystają z usług w wymiarze od kilku godzin tygodniowo do kilku godzin dziennie w zależności od zdolności do samoobsługi oraz możliwości rodziny w zakresie zabezpieczenia potrzeb chorego. **Analiza danych tutejszego Ośrodka wskazuje, że liczba osób potrzebujących pomocy w formie usług opiekuńczych powoli wzrasta. W 2021 r. z tej formy pomocy skorzystało 9 osób. Ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi skorzystały 2 osoby z terenu gminy.**

Wykres 11 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w gminie Biesiekierz

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Biesiekierzu

Najwięcej osób korzystających z usług to osoby samotnie mieszkające lub posiadające rodzinę poza miejscem zamieszkania. Konieczność zapewnienia im pomocy wynika z faktu, iż rodzina

nie jest w stanie zapewnić opieki, zwłaszcza w godzinach przedpołudniowych, ze względu na wykonywanie pracy zawodowej. Dodatkowo na terenie gminy staje się coraz częstsze samotne zamieszkiwanie osób starszych, ale również pozbawionych opieki ze strony rodziny. Taka sytuacja wymaga rozwijania systemu oparcia środowiskowego dla tej grupy osób, w tym zapewnienia oferty usług opiekuńczych, pomocy socjalnej, edukacyjnej, kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, a także w formie terapii zajęciowej. **Dane ogólnopolskie dotyczące osób kierowanych do domów pomocy społecznej wskazują, że sukcesywnie wzrasta ich liczba, wydłuża się średnia długość życia, co powoduje, że wzrastają nakłady finansowe gminy na utrzymanie tej kategorii osób. W kontekście dalszego rozwoju społecznego gminy należy uwzględnić rozwój opieki instytucjonalnej dla seniorów, gdyż to oni mogą stanowić w przyszłości najliczniejszą grupę beneficjentów pomocy społecznej.**

W 2020 r. oraz w 2021 r. w związku z utrzymującym się na terenie naszego kraju stanem epidemii Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej wprowadziło program „Wspieraj Seniora”. Program miał na celu zapewnienie usługi wsparcia dla seniorów w wieku powyżej 70 lat i więcej, a w szczególnych przypadkach również dla osób poniżej 70 roku życia, którzy w związku z utrzymującym się stanem epidemii zdecydowali się na pozostanie w domu. Usługa wsparcia polegała w szczególności na dostarczaniu zakupów obejmujących artykuły pierwszej potrzeby, w tym artykułów spożywczych, środków higieny osobistej, leków. OPS w Biesiekierzu również realizował tę formę pomocy dla osób starszych.

Program „Opieka wytchnieniowa” realizowany jest w Ośrodku Pomocy Społecznej w Biesiekierzu od 2019 r. Program ten ma na celu odciążyć członków rodzin lub opiekunów poprzez wsparcie w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Dzięki temu osoby na co dzień sprawujące opiekę dysponują czasem dla siebie, który mogą przeznaczyć między innymi na odpoczynek czy załatwienie niezbędnych spraw. Jest to także forma odciążenia psychofizycznego poprzez wsparcie psychologiczne czy terapeutyczne, jak również wsparcie osoby niepełnosprawnej poprzez pielęgnację, prowadzenie rehabilitacji, objęcie poradnictwem w zakresie psychologicznym i społecznym. W 2019 r. Programem objęte były 4 rodziny z terenu gminy, natomiast zatrudnione w ramach umowy zlecenia 2 osoby. W 2020 r. opieką objęte były 4 rodziny, zatrudniona w ramach umowy na zlecenie 1 osoba. W 2021 r. opieką objęte były 4 rodziny, zatrudniona w ramach umowy zlecenia 1 osoba.

Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” działa na terenie gminy Biesiekierz od 2020 r. Program ten ma na celu zapewnić dostęp do usług asystenta, którego zadaniem jest wsparcie w wykonywaniu codziennych czynności i funkcjonowaniu w życiu społecznym, ma za zadanie poprawić jakość życia osób niepełnosprawnych, zapewnić wsparcie i pomoc adekwatną do potrzeb umożliwić zaangażowanie osób niepełnosprawnych w wydarzenia społeczne, kulturalne czy rozrywkowe. Program skierowany jest do dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności, ze wskazaniami konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby ze względu na ograniczoną możliwość samodzielnej egzystencji,

osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a także osoby wymagające wysokiego poziomu wsparcia, w tym osoby z niepełnosprawnościami sprzężonymi i trudnościami związanymi z mobilnością i komunikacją. Program cieszy się ogromnym zainteresowaniem, w 2020 r. objął 7 osób niepełnosprawnych, opiekę sprawowało 5 asystentów. W 2021 r. było 6 podopiecznych i 5 opiekunów.

Na terenie gminy funkcjonuje Klub Seniora SENIOR+. Wydatki gminy, które przeznaczone zostały na utrzymanie i funkcjonowanie Klubu w 2021 r. wyniosły 236 tys. zł. Klub „Senior+” w Biesiekierzu funkcjonuje zgodnie z postanowieniami Programu Wieloletniego „Senior+”. Placówka powstała z inicjatywy gminy Biesiekierz w roku 2019, a jej utworzenie było współfinansowane ze środków budżetu państwa, pozyskanych w związku z realizacją zadania zleconego w ramach Programu Wieloletniego „SENIOR+”. W roku 2021 r. w związku z otwartym konkursem ofert w ramach programu wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025 Edycja 2021 Klub Senior+ w Biesiekierzu został zakwalifikowany do otrzymania dotacji w roku bieżącym w wys. 53 400,00 zł. Celem głównym Klubu „Senior+” w Biesiekierzu jest zapewnienie wsparcia seniorom poprzez umożliwienie korzystania z oferty opiekuńczej, aktywizującej, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej, integracyjnej oraz prozdrowotnej, a także prowadzenie działań mających na celu poprawę stanu psychofizycznego uczestników, zapewnienie wsparcia i stworzenie odpowiednich warunków do różnych form aktywności, integracja seniorów, stworzenie warunków do samopomocy i aktywności seniorów jako liderów społeczności lokalnej, rozwój systemu pomocy środowiskowej dla seniorów, motywowanie seniorów do wspólnego spędzania czasu wolnego i zawierania nowych znajomości, propagowanie zdrowego stylu życia oraz postaw proekologicznych oraz różnych form działalności twórczej seniorów. Klub jest miejscem spotkań mieszkańców gminy Biesiekierz - osób nieaktywnych zawodowo w wieku 60 lat i więcej, dysponuje 25 miejscami, jednakże mając na uwadze zrównanie szans dostępu do ww. usług wszystkich mieszkańców gminy Biesiekierz umożliwiono uczestnictwo większej liczbie osób poprzez uczęszczanie na zajęcia naprzemiennie. Osobom, które nie posiadają własnego środka transportu gmina zapewnia dojazd.

W pierwszym roku działalności Klubu zapisano 60 uczestników, w roku 2021 r. uczestnictwo kontynuuje 45, zapisano 2 nowych uczestników – łącznie 47 osób naprzemiennie. Są to mieszkańcy Biesiekierza (26 osób), Kotłowa (6 osób), Lasek Koszalińskich (3 osoby), Świemina (1 osoba), Starych Bielich (4 osoby), Nowych Bielich (6 osób), Kraśnika Koszalińskiego (1 osoba). Pozostałe osoby uczestniczące w roku 2020 nie kontynuowały uczestnictwa w roku 2021r. z powodów zdrowotnych, zmiany sytuacji osobistej, bądź z obawy przed występującym zagrożeniem związanym z epidemią COVID-19.

Mieszkańcy gminy Biesiekierz korzystają również z pomocy finansowej w formie świadczeń opiekuńczych. Liczba wypłacanych świadczeń ogółem zmniejszyła się na przestrzeni ostatnich 5 lat o 176 świadczeń. Wzrost świadczeń odnotowano w liczbie wypłacanych zasiłków

pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka. Liczba świadczeń pielęgnacyjnych również wzrosła, gdyż w 2021 r. odnotowano 256 przyznanych świadczeń, co w porównaniu z rokiem 2017 wskazuje na wzrost o 60 świadczeń. W poniższym zestawieniu ujęto liczbę zasiłków pielęgnacyjnych oraz ogólną liczbę świadczeń opiekuńczych przyznawanych mieszkańcom w latach 2017-2021.

Tabela 9 Liczba świadczeń opiekuńczych w gminie Biesiekierz w latach 2017-2021

Świadczenia opiekuńcze	2017	2018	2019	2020	2021
Zasiłek pielęgnacyjny – ogółem	2 361	2 261	2 287	2 235	2 154
Zasiłek pielęgnacyjny – dla niepełnosprawnego dziecka	254	197	206	246	289
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	447	767	825	851	775
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	1 273	1 243	1 189	1 082	1 049
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie, która ukończyła 75 lat	60	54	67	56	41
Świadczenie pielęgnacyjne	196	193	244	259	256
Specjalny zasiłek opiekuńczy	29	2	0	0	0
Świadczenia opiekuńcze ogółem	2 586	2 456	2 531	2 494	2 410

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Biesiekierzu

Wzrastające potrzeby seniorów w Polsce wskazują na potrzebę zapewnienia im mieszkań chronionych dla seniorów. Uwzględniając sytuację demograficzną, wzrost liczby osób starszych w gminie, a także pojawiające się trudności w samotnym funkcjonowaniu wielu osób starszych widoczna jest silna potrzeba powstawania takich mieszkań również na terenie Biesiekierza. Realizacja polityki społecznej w tym kierunku również jest zasadna i wynika przede wszystkim z potrzeb lokalnej społeczności.

WSPARCIE ASYSTENTA RODZINY

Asystent rodziny został powołany do działania jako odpowiedź na potrzebę wsparcia innych służb społecznych w wykonywaniu pogłębianej pracy z rodziną z wieloma problemami, o obniżonym poziomie rozwoju umiejętności wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, najczęściej wielodzietnymi, gdzie dzieci są zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej. Działania asystenta określa przede wszystkim ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży

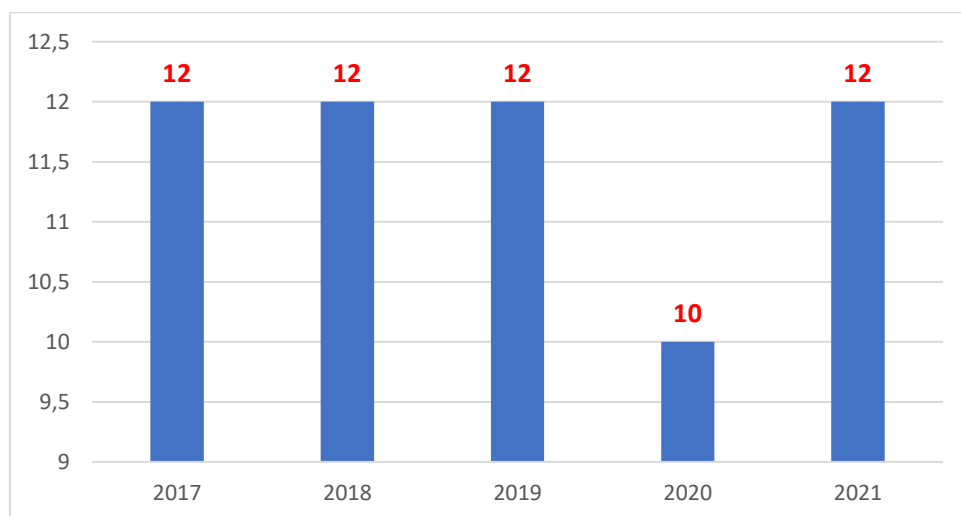
i rodzin „Za życiem”.

W gminie Biesiekierz realizowany był **Program Wspierania Rodziny w Gminie Biesiekierz na lata 2019-2021**, który zawierał kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla rozwoju rodziny i opieki nad dzieckiem, a szczególnie w rodzinach, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. Głównym celem Programu był spójny system opieki na dzieckiem i rodziną w gminie Biesiekierz. Adresatami Programu były wszystkie rodziny z terenu gminy, ale przede wszystkim rodziny wychowujące małoletnie dzieci, rodziny dotknięte problemem uzależnień, problemem przemocy, zagrożone ubóstwem, bezrobociem, niepełnosprawnością lub inną dysfunkcją, które przeżywały trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec swoich małoletnich dzieci. Z ww. rodzinami na co dzień pracują pracownicy socjalni i asystent rodziny OPS w Biesiekierzu.

Praca asystenta ma przede wszystkim charakter wspierający, socjalny, wychowawczy i jest prowadzona głównie w miejscu zamieszkania rodziny. Zasadniczą formą jego pracy jest towarzyszenie, asystowanie rodzinie. Jednocześnie asystent rodziny może być również koordynatorem działań wielu innych służb społecznych, działających na rzecz danej rodziny. Zgodnie z art. 15 ust 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 rodzin. Wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny borykają się z wieloma problemami, na które oprócz zaburzeń w sferze opiekuńczo-wychowawczej, bezrobocia czy niepełnosprawności składają się także uzależnienia i przemoc. Wymaga to wielokierunkowości w realizacji zadań związanych ze wsparciem rodziny. Występujące niejednokrotnie małe zaangażowanie rodziny na poprawę swojej sytuacji, często powoduje wydłużenie okresu współpracy asystenta z rodziną.

W 2021 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Biesiekierzu zatrudniony był jeden asystent rodziny. Z analizy danych Ośrodka wynika, że liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta na terenie gminy **przyjmuje wartości stałe, które od roku 2017 wskazują na 12 rodzin korzystających z pomocy i wsparcia asystenta rodziny.** W 2020 r. odnotowano mniejszą liczbę rodzin współpracujących z asystentem (10 rodzin).

Wykres 12 Liczba rodzin w gminie Biesiekierz korzystających z pomocy asystenta rodziny w latach 2017-2021

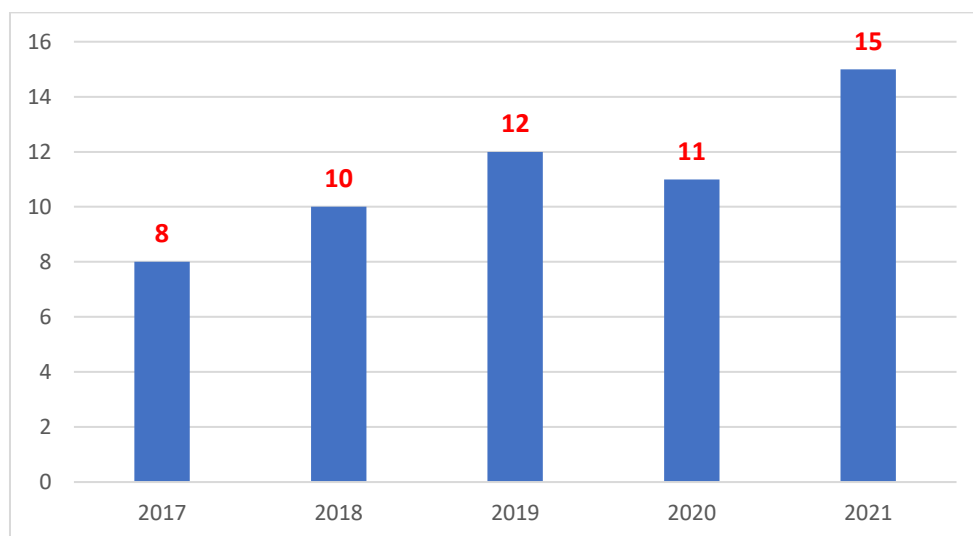
Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Biesiekierzu

Z analizy danych przeprowadzonych w tutejszym Ośrodku wynika, że liczba rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze stale rośnie. To właśnie ich funkcja, w połączeniu z pracą socjalną pracowników Ośrodka, jest nieodłącznym działaniem w celu przezwyciężania trudności życiowych tych rodzin. W oparciu o pracę asystenta, rodziny te wychodzą z kryzysu. Jest to proces długotrwały, wymagający zaangażowania i umiejętności rozpoznawania problemów. Jednak asystent rodziny, który jest „w środku problemów rodzinnych” jest w stanie wraz z członkami tych rodzin wypracować model rodziny zmierzającej do poprawy funkcjonowania w społeczeństwie. Szczególnie ważne wsparcie asystenta okazało się w sytuacji epidemii SAR-COV-2 w zakresie monitorowania w tych rodzinach zdalnej nauki dzieci i systematycznego odrabiania zadanych ćwiczeń, co przy ograniczeniach techniczno-sprzętowych (brak laptopa, ograniczony zasięg internetu) bywało utrudnione.

Rodzina jest najlepszym środowiskiem życia i wychowania dziecka. Istnieją jednak sytuacje związane z niemożnością zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Wówczas istotną rolę spełnia piecza zastępcza: rodzinna i instytucjonalna, która z założenia powinna mieć charakter czasowy. W związku z realizacją ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina Biesiekierz w ramach zadań własnych pokrywała częściowo koszty wynikające ze sprawowania pieczy zastępczej nad dziećmi, które z różnych przyczyn nie mogły dłużej funkcjonować w środowisku rodziny biologicznej. **Analiza danych wskazuje, że 15 dzieci z terenu gminy wychowuje się poza rodziną biologiczną. W analizowanych latach można zaobserwować zjawisko wzrostu liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej w stosunku do roku 2017.**

Wykres 13 Liczba rodzin i dzieci w pieczy zastępczej w latach 2017-2021

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Biesiekierzu

Od 1 października 2020 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Biesiekierzu rozpoczął działania związane z realizacją projektu „Dziecięca Radość”, dofinansowanego z Funduszy Europejskich w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020. W ramach projektu uruchomiono nowe placówki wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej, które rozpoczęły swoją działalność od 4 stycznia 2021 r. w następujących miejscowościach na terenie gminy Biesiekierz: Stare Bielice, Nowe Bielice, Kotłowo, Łaski Koszalińskie, Biesiekierz, Kraśnik Koszaliński.

Placówki wsparcia dziennego były czynne od poniedziałku do piątku w godz. 13.00 – 19.00, a w okresie wakacji letnich, ferii świątecznych oraz innych dni wolnych od zajęć szkolnych godziny otwarcia placówek uległy zmianie na godz. 9.00-15.00. w czasie pandemii placówki działały również, ale w zmienionej formie (forma zdalna).

W ramach rekrutacji do placówek przyjęto łącznie 155 dzieci oraz 15 osób dorosłych. Działania wspierające, opiekuńczo-wychowawcze i edukacyjne placówki pracowały według zatwierdzonego: Regulaminu Placówek Wsparcia Dziennego, rocznego planu pracy, tygodniowych planów pracy oraz harmonogramów pracy poszczególnych placówek. Tygodniowe plany pracy opracowane przez wychowawców i zatwierdzone przez kierownika, oraz harmonogramy pracy były udostępnione informacyjnie na profile Facebooka oraz upublicznione w widocznym miejscu w placówkach. Dzieci i młodzież uczestniczące na zajęcia w placówkach miały zapewnioną pomoc pedagogiczną, wsparcie w nauce i odrabianiu prac domowych. Uczestnictwo w projekcie umożliwiło im wzięcie udziału w zajęciach zapewniających rozwój zainteresowań oraz właściwą organizację czasu wolnego i zabawę. Uczestnikom udzielano różnych form pomocy opiekuńczo-wychowawczej: organizowano zajęcia wyrównujące braki edukacyjne, zachęcano do systematycznej nauki oraz poszerzania wiedzy ogólnej poprzez udział w zabawach i grach edukacyjnych, organizowano systematyczne pogadanki i dyskusje dotyczące bieżących problemów zgłaszanych przez dzieci

lub rodziców. W placówkach realizowany był program zajęć edukacyjnych (początkowo zdalnych, potem stacjonarnych) oraz warsztatowych. W ramach realizowanych w placówkach zadań dzieci brały udział w zajęciach sportowych, manualnych i rękodzielniczych. W ramach zajęć warsztatowych dla uczestników projektu zorganizowano: warsztaty pierwszej pomocy przedmedycznej, warsztaty teatralne, warsztaty cukiernicze, warsztaty sportowe, warsztaty animacji i pedagogiki zabawy, warsztaty kulinarne, warsztaty survivalowe. Uczestnicy placówek brali również udział w wyjazdach i wycieczkach, a także w innych formach integracji.

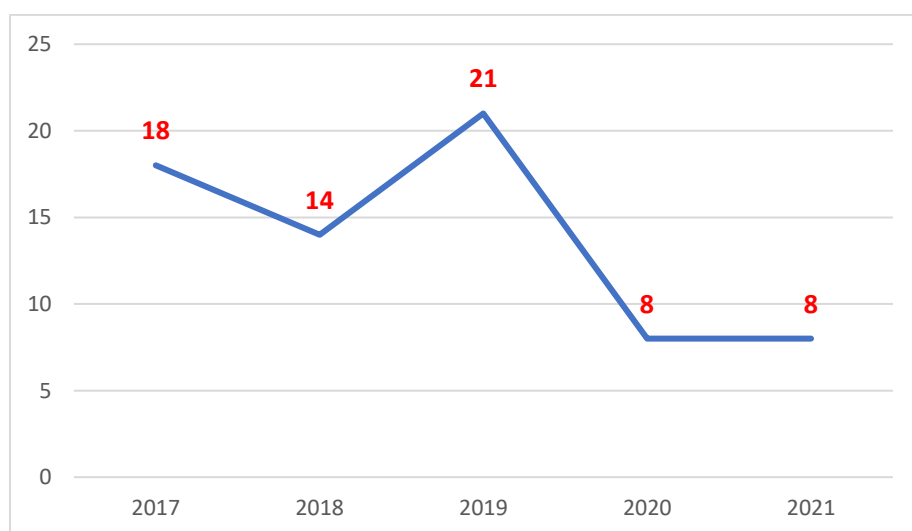
DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) działała w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jak również realizowała zadania wynikające z *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych*.

Według danych z lat 2017-2021 **liczba osób zewidencjonowanych, wobec których zachodziło podejrzenie o uzależnienie od alkoholu na terenie gminy uległa zmniejszeniu w ostatnich latach**. W 2021 r. odnotowano takich osób 8, choć zjawisko uzależnienia jest problemem społecznym, które dotyka zdecydowanie większą liczbę osób z terenu gminy.

Problem alkoholowy należy do najczęstszych przyczyn występowania innych problemów rodzinnych, dlatego należy stale monitorować rodziny, w których zachodzi podejrzenia o nadużywanie alkoholu lub innych środków psychoaktywnych.

Wykres 14 Liczba osób borykających się z problemem alkoholowym w latach 2017-2021

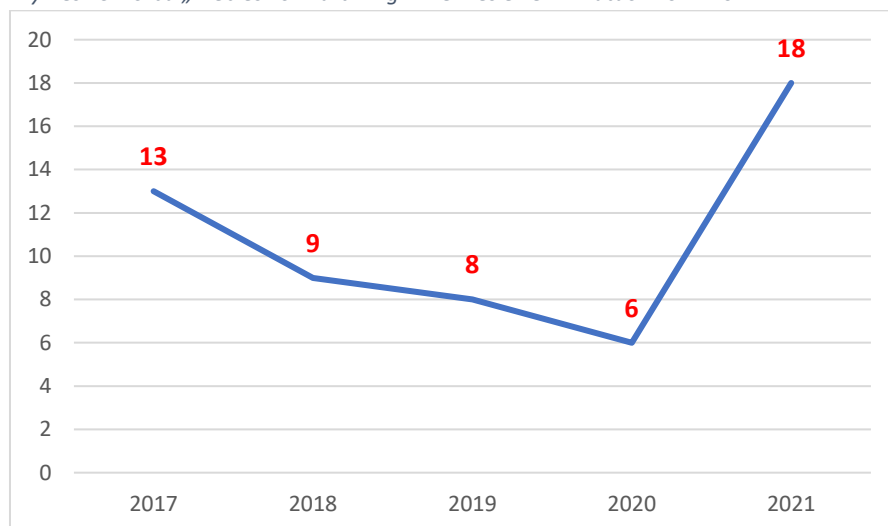
Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Biesiekierzu

Zespół Interdyscyplinarny (ZI) został powołany jako instytucja zajmująca się sprawami przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zespół ma za zadanie m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, następnie podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym patologią. Konieczne jest opracowywanie i realizacja indywidualnych planów pomocy i inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc, a następnie monitorowanie

sytuacji w tych rodzinach. Do zadań ZI należy również dokumentowanie podejmowanych działań, a także ich efektów.

Z analizy danych Ośrodka wynika, że liczba zakładanych Niebieskich Kart na terenie gminy **przyjmuje wartości wzrostowe. W 2021 r. odnotowano duży wzrost liczby Niebieskich Kart (18), co może potwierdzać częstsze zjawisko występowania przemocy w rodzinie na terenie gminy.**

Wykres 15 Liczba „Niebieskich Kart” w gminie Biesiekierz w latach 2017-2021

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Biesiekierzu

W Biesiekierzu działa Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin. Do Punktu mogą się zgłaszać lub być kierowane osoby z problemem uzależnienia jak również rodziny, w których występuje problem uzależnienia. Jest to miejsce, w którym osoba lub rodzina może uzyskać pomoc, wsparcie oraz informacje na temat różnych form pomocy jej przysługujących. Zakres działalności Punktu obejmuje przede wszystkim: bezpłatne udzielanie porad i konsultacji indywidualnych i grupowych, informowanie o specjalistycznych ośrodkach leczenia osób uzależnionych i współuzależnionych oraz pomoc w ustaleniu terminu rozpoczęcia terapii, udzielanie wsparcia po zakończeniu terapii, udzielanie pomocy terapeutycznej i psychologicznej osobom w kryzysie emocjonalnym.

W roku 2022 uchwałą nr XXXVIII/262/22 Rady Gminy Biesiekierz z dnia 31 marca 2022 r. zatwierdzono **Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Biesiekierz na lata 2022-2025.** Jest to dokument stanowiący podstawę podejmowanych działań w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii na terenie gminy Biesiekierz. Stanowi katalog przedsięwzięć będących zadaniami własnymi gminy, w obszarze zagadnień społecznych, które będą realizowane w latach 2022-2025. W szczególności zadania te obejmują:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;

2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
6. wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Na potrzeby opracowania *Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Biesiekierz na lata 2022-2025* zostały przeprowadzone badania wśród mieszkańców gminy Biesiekierz w zakresie uzyskania opinii na temat występowania problemów społecznych na terenie gminy, w tym zjawiska uzależnienia od alkoholu, zażywania substancji psychoaktywnych oraz występowania zjawiska przemocy w rodzinie.

Zgodnie z wynikami badań mieszkańcy gminy wskazali, iż największym problemem społecznym jest uzależnienie od alkoholu, potem uzależnienie od internetu i komputera, które wpływa na rozluźnienie więzi rodzinnych. W poniższym zestawieniu ujęto średnią ocen uzyskanych podczas badania, która dotyczyła opinii na temat problemów społecznych w gminie Biesiekierz.

Tabela 10 Hierarchia problemów społecznych w gminie Biesiekierz – ocena respondentów

Lp.	Problem społeczny	Średnia ocena
1	Uzależnienie od alkoholu	3,78
2	Uzależnienie od komputera, internetu	3,71
3	Zanieczyszczenie środowiska	3,67
4	Niepełnosprawność	3,61
5	Przemoc domowa	3,55
6	Przemoc w szkole	3,45
7	Przestępczość	3,31
8	Uzależnienie od narkotyków	3,31
9	Ubóstwo	3,26
10	Bezrobocie	3,07
11	Wyjazdy za granicę w celu poszukiwania pracy	3,01
12	Bezdomność	2,61

Źródło: *Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Biesiekierz na lata 2022-2025*.

Mieszkańcy gminy określili uzależnienie od alkoholu jako jeden z najważniejszych problemów społecznych opierając się na własnych doświadczeniach. Aż 74% osób ankietowanych zna osobiście osoby uzależnione od alkoholu, 26% badanej próby nie ma styczności z osobami uzależnionymi; 46% mieszkańców gminy słyszało o przypadkach sprzedaży alkoholu nieletnim, z takim zjawiskiem nie spotkało się 54% badanych. W przypadku spożywania alkoholu przez młodzież oraz spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych, największe odsetki badanych udzieliły odpowiedzi, iż takie zjawiska mają miejsce czasami oraz często. Osoby badane w większości uważają, że nie maleje spożycie alkoholu oraz że każdy może się uzależnić od alkoholu czy narkotyków (87%). Zdecydowana większość (82%) uważa, że alkohol w piwie jest równie szkodliwy jak ten w wódce, a 94% respondentów uważa, że picie w pracy oraz przychodzenie do pracy pod wpływem alkoholu powinno być surowo karane.

Problem przemocy domowej był wskazywany jako jeden z częściej pojawiających się na terenie gminy. Według 42% badanych najczęściej pojawiającym się rodzajem przemocy w rodzinie jest przemoc fizyczna, natomiast według 38% najczęściej dochodzi do przemocy psychicznej. Zaniedbanie jest najczęstszą formą przemocy według 17%. Pojedyncze osoby wskazały na przemoc ekonomiczną oraz seksualną, jako najczęściej pojawiające się w rodzinach. Jak wynika z przeprowadzonych badań mieszkańcy Biesiekierza uważają, że najczęstszymi ofiarami przemocy w rodzinie są dzieci (70%) i kobiety (61%), 22% wskazało osoby starsze jako potencjalne ofiary przemocy w rodzinie. Najrzadziej wskazywano osoby chore jako ofiary przemocy w rodzinie (4% badanych). Za sprawców najczęściej wskazywano męża, konkubenta i ojca jako potencjalnych agresorów (67%). 32% ankietowanych osób z gminy deklaruje, że była świadkiem przemocy domowej. W ocenie mieszkańców działania służb i instytucji podejmowane w obszarze zapobiegania przemocy w rodzinie są mało efektywne (41%).

Młodzież z gminy Biesiekierz wypowiedziała się również na temat narkotyków i ich zażywania na terenie szkoły i gminy. Większość ankietowanej młodzieży uważa, że osoby w jej wieku nie mają kontaktu z narkotykami. Łącznie 19% ankietowanych uczniów uważa, że osoby w ich wieku mogą mieć kontakt z narkotykami. 18% spośród ankietowanej młodzieży zna osobiście kogoś, kto zażywa narkotyki, natomiast 82% odpowiedziało, że nie zna nikogo, kto zażywałby narkotyki. Większość uczniów uważa, że na terenie szkoły nie ma osób, które zażywają narkotyki (86%), natomiast 14% badanych sądzi, że w szkole są uczniowie, którzy biorą narkotyki. 4% uczniów spośród wszystkich badanych przyznało w ankiecie, że zażywało narkotyki. Według 13% badanych zdobycie narkotyków na terenie gminy i szkoły jest łatwe. Młodzież z terenu gminy zapytana o powód, dla którego młodzi ludzie sięgają po narkotyki najczęściej wskazywała, że jest to chęć zaimponowania innym (69%) osób tak odpowiedziało oraz ciekawość (64%).

Przeprowadzone badania na potrzeby opracowania *Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Biesiekierz na lata 2022-2025* wskazują potrzebę podjęcia odpowiednich działań profilaktycznych

w zakresie zażywania narkotyków, spożywania alkoholu czy przeciwdziałania występowania zjawiska przemocy w rodzinie. Są to główne przyczyny problemów rodzinnych, które wpływają na degradację rodzin, rozluźnienie więzi rodzinnych czy pogarszający się stan zdrowia. Realizacja polityki społecznej na terenie gminy Biesiekierz powinna obejmować w dużej mierze działania profilaktyczne skierowane do różnych grup odbiorców, aby minimalizować zjawiska niepożądane, które swoim zasięgiem obejmują coraz to szersze grona mieszkańców.

ZDIAGNOZOWANE PROBLEMY SPOŁECZNE NA TERENIE GMINY BIESIEKIERZ

Geneza problemów społecznych ma początek w funkcjonowaniu społeczeństwa. Gwałtowne zmiany społeczne występujące w danym środowisku wpływają zazwyczaj niekorzystnie na sytuację życiową mieszkańców. W przypadku gminy Biesiekierz nie odnotowano nagłych i gwałtownych zmian, które wpłynęłyby niekorzystnie na sytuację społeczną mieszkańców. Niepokojącym sygnałem był okres związany z pandemią, a obecnie działania militarne w Ukrainie i sytuacja gospodarcza naszego kraju. Te wydarzenia wpłynęły znacząco głównie na stan zdrowia psychicznego mieszkańców gminy oraz pogłębienie się zjawiska występowania uzależnień, przemocy w rodzinie czy problemy ubóstwa.

Przeprowadzona analiza społeczna pozwala na przedstawienie najważniejszych zdiagnozowanych problemów społecznych, które występują na terenie gminy Biesiekierz. **Istotnym problemem społecznym są zachodzące zmiany demograficzne, które wpływają na wzrost liczby osób starszych w wieku poprodukcyjnym.** Starzenie się społeczeństwa będzie potęgowało większe potrzeby w zakresie dostępu do lekarzy specjalistów, świadczenie lepszej i szybszej pomocy medycznej, a także zwiększone potrzeby usług opiekuńczych i pomocy samorządu w zakresie organizowania czasu wolnego, mieszkań chronionych dla seniorów czy realizacji polityki wytnieniowej na terenie gminy. **Kolejnym poważnym problemem społecznym są zjawiska uzależnienia od alkoholu oraz przemocy w rodzinie.** Wskazanie przez mieszkańców uzależnienia od alkoholu jako jednego z najważniejszych problemów społecznych w gminie, potęguje także występowanie zjawiska przemocy. Te problemy często mają swoją przyczynę w bezzadności życiowej, braku pracy czy ubóstwie. **Brak pracy zarobkowej potęguje ubóstwo wielu rodzin, a tym samym wzmacnia problem alkoholizmu i przemocy w rodzinie. Bardzo często rodziny dysfunkcyjne borykają się z kolejnym zdiagnozowanym problemem społecznym na terenie gminy, jakim są problemy opiekuńczo-wychowawcze,** które de facto wpływają na rozluźnienie więzi rodzinnych, ograniczenie zainteresowania dziećmi, ich wychowaniem czy odpowiednim kształtowaniem moralnym i społecznym. Takie działania prowadzą do demoralizacji dzieci i młodzieży, które w opinii społecznej zdarzają się coraz częściej. Przejawem braku odpowiedniego wychowania i opieki ze strony rodziców są zjawiska chuligaństwa, spożywania alkoholu przez młodzież w miejscach publicznych czy niszczenie mienia publicznego.

Dodatkowo ważnym aspektem rozwiązywania problemów społecznych jest obecnie zapewnienie odpowiedniego wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla dorosłych mieszkańców gminy, dzieci i młodzieży oraz osób starszych, samotnych, schorowanych.

W wyniku pandemii, wojny, inflacji nastroj i samopoczucie mieszkańców uległo pogorszeniu. Obawa i strach przez wojną, galopującymi cenami towarów i usług, brakiem opału na zimę itp. powoduje wiele lęków, które negatywnie wpływają na stan zdrowia psychicznego. Wielu mieszkańców nie jest w stanie samodzielnie poradzić sobie z narastającymi problemami, które niejednokrotnie doprowadzają do prób samobójczych. W przypadku dzieci i młodzieży sytuacja wygląda podobnie. Doświadczając cyberprzemocy, izolując się od rówieśników i uciekając w świat internetu stają się mniej odporni na negatywne zachowania innych osób. Rozluźnienie więzi rodzinnych, brak odpowiednich autorytetów, zniechęcenie społeczne i brak aktywności fizycznej sprawiają, że współczesne dzieci i młodzież borykają się z wieloma problemami natury psychicznej. Dlatego tak ważnym aspektem działań profilaktycznych powinno być zapewnienie dostępności do pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla różnych grup mieszkańców gminy.

Schemat 2 Najważniejsze problemy społeczne zdiagnozowane w gminie Biesiekierz

Źródło: opracowanie własne

Warto podkreślić, iż zdiagnozowane problemy w aspekcie społecznym nie występują w izolacji. Są one uzależnione od siebie i bardzo często występują jednocześnie. Można mówić o pewnych zależnościach, a występowanie jednego problemu wpływa na powstawanie kolejnego czy potęgowanie innych negatywnych zjawisk społecznych. Zarówno ubóstwo, alkoholizm, przemoc w rodzinie, trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych prowadzą do izolacji społecznej i wykluczenia społecznego. Dalsza realizacja

polityki społecznej powinna zmierzać do przewyższania zdiagnozowanych problemów społecznych, aby minimalizować negatywne skutki wykluczenia społecznego mieszkańców gminy, których dotyczą zdiagnozowane problemy.

Wykluczenie społeczne to sytuacja, w której dana jednostka będąca członkiem społeczeństwa nie może normalnie uczestniczyć w działaniach obywateli tego społeczeństwa, przy czym ograniczenie to nie wynika z jej wewnętrznych przekonań, ale znajduje się poza kontrolą wykluczonej jednostki. Wykluczenie społeczne jest zjawiskiem wielowymiarowym i w praktyce oznacza niemożność uczestnictwa w życiu gospodarczym, politycznym jak i kulturowym, w wyniku braku dostępu do zasobów, dóbr i instytucji, ograniczenia praw społecznych oraz deprywacji potrzeb. Wykluczenie społeczne dotyczy różnych ludzi i różne są jego przyczyny. Niekiedy jest to niepełnosprawność, ubóstwo i brak pracy, a niekiedy problemy rodzinne. Realizacja polityki społecznej powinna dążyć do diagnozowania osób zagrożonych izolacją i wykluczeniem społecznym, jak również podejmować działania w celu eliminacji tych zjawisk.

Istotnym elementem polityki społecznej gminy Biesiekierz powinno być położenie nacisku na walory społeczno-gospodarcze oraz przeciwdziałanie zjawiskom – przede wszystkim ubóstwa, bezrobocia, ochrony rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, problemów osób starszych, a także osób uzależnionych oraz doświadczających przemocy w rodzinie. Skupienie podejmowanych działań na grupie klientów pomocy społecznej oraz wyznaczanie odpowiednich standardów korzystania z pomocy społecznej skutkować będzie odpowiednim poziomem realizacji zadań ustawowych. Koncentrowanie się głównie na osobach potrzebujących pomocy przyczyni się do poprawy warunków życiowych mieszkańców gminy. Realizacja odpowiednich działań w ramach świadczenia pomocy na rzecz osób starszych wydaje się jednym z kluczowych zadań stojących przed Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Biesiekierzu oraz przed samorządem lokalnym.

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (Strenghts, Weakness, Opportunities, Threats) jest jedną z metod określania rozwoju diagnozowanego obszaru, ponieważ uwypatnia mocne i słabe strony oraz przedstawia szanse i zagrożenia, jakie mogą wystąpić w środowisku lokalnym. **Mocne strony** to atuty diagnozowanego obszaru, **słabe strony** to słabości, bariery i wady analizowanego obszaru. Z kolei **szanse** określają dodatkowe okoliczności pociągające za sobą korzystne zmiany, a **zagrożenia** – okoliczności, które negatywnie wpływają na plan rozwoju gminy. Szczegółowe opracowanie analizy SWOT jest ważnym etapem procesu planowania strategicznego, ponieważ jest to punkt wyjściowy dla stawianych celów strategicznych oraz podejmowanych w przyszłości działań społecznych.

Tabela 11 Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wzrost liczby ludności, ➤ Dodatnie saldo migracji, ➤ Dostępność do placówek oświatowych, w tym przedszkoli, żłobków, ➤ Realizacja projektów edukacyjnych w placówkach oświatowych zwiększających poziom kształcenia i wzmacniających infrastrukturę edukacyjną, ➤ Aktywna działalność instytucji kulturalno-rekreacyjnej na terenie gminy, dostępność oferty kulturalnej i edukacyjnej w ramach działalności instytucji kultury, ➤ Aktywna działalność organizacji pozarządowych w zakresie upowszechniania sportu itp. ➤ Funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego, ➤ Dobra współpraca samorządu lokalnego z organizacjami społecznymi, udzielanie wsparcia finansowego na rozwój działalności statutowych organizacji III sektora, ➤ Spadek liczby podmiotów wykreślanych z rejestru REGON, ➤ Spadek liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej, ➤ Spadek wypłacanych świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, ➤ Spadek liczby rodzin i dzieci korzystających z pomocy na dożywianie, ➤ Utrzymująca się liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny, ➤ Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołu Interdyscyplinarnego, podejmowanie działań profilaktycznych i współpraca z 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wzrost liczby osób starszych, w wieku poprodukcyjnym, ➤ Wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego osobami starszymi, ➤ Ujemny przyrost naturalny, ➤ Wzrost liczby osób bezrobotnych na terenie gminy (od 2020 r.), ➤ Niska aktywizacja osób bezrobotnych, niechęć do prac, wyuczona bezradność i brak rozwoju zawodowego niektórych mieszkańców gminy, ➤ Wysoki wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych wśród ogółu bezrobotnych, ➤ Powolny rozwój gospodarczy gminy w kontekście nowych podmiotów gosp., ➤ Wzrost pracy socjalnej w ramach pomocy społecznej, ➤ Powodem korzystania z pomocy społecznej w dalszym ciągu są: niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, bezrobocie, ➤ Wzrost liczby osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej, ➤ Wzrost liczby osób korzystających z świadczeń pielęgnacyjnych, ➤ Niewystarczająca liczba miejsc aktywizacji seniorów, klubów wsparcia, miejsc integracji dla osób starszych, ➤ Brak mieszkań chronionych dla osób samotnych i starszych, ➤ Wzrost nakładów finansowych samorządu na realizację programów skierowanych dla seniorów, ➤ Wzrost liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej, ➤ Wzrost wskaźnika liczby zakładanych „Niebieskich Kart”, ➤ Występowanie barier architektonicznych, które

<p>innymi instytucjami w zakresie niwelowania problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Działalność Punktu Konsultacyjnego w Biesiekerzu, ➤ Realizacja programów na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. 	<p>uniemożliwiają funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Niewystarczająca dostępność mieszkańców do opieki zdrowotnej, ➤ Niewystarczające działania na rzecz aktywizacji osób starszych, ➤ Występowanie zjawiska uzależnienia od alkoholu i przemocy w rodzinie na terenie gminy, ➤ Pogarszający się stan zdrowia psychicznego mieszkańców gminy,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwój gospodarczy i turystyczny regionu, ➤ Spadek poziomu bezrobocia na terenie gminy, ➤ Rozwój gminy poprzez aktywne wykorzystywanie środków europejskich z przeznaczeniem na cele społeczno-gospodarcze, ➤ Likwidacja barier architektonicznych w ramach realizacji polityki dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, ➤ Rozwój aktywnych form spędzania czasu wolnego dla różnych grup mieszkańców, ➤ Zwiększenie bezpieczeństwa na terenie gminy, ➤ Rozwój mieszkalnictwa komunalnego, socjalnego i chronionego dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, ➤ Dostępność pomocy psychologicznej i pedagogicznej dla mieszkańców gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wzrost pracy socjalnej na skutek występujących zjawisk społecznych (pandemia, wojna w Ukrainie, inflacja), ➤ Wzrost środków finansowych potrzebnych na pomoc dla osób ubogich, ➤ Pogłębiająca się izolacja społeczna osób wykluczonych, ➤ Pogłębiające się problemy rodzin przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze, większa nieudolność wychowawcza, brak autorytetów dla dzieci i młodzieży, ➤ Pogłębiające się problemy osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych, ➤ Pogłębiające się problemy dzieci i młodzieży, wzrost liczby dzieci ściągających po używki, ➤ Brak wystarczających środków finansowych na realizację polityki społecznej ukierunkowanej na niwelowanie zdiagnozowanych problemów społecznych.

Źródło: opracowanie własne

MISJA NOWEJ ŚCIEŻKI ROZWOJU

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biesiekierz na lata 2023-2030 wyznacza wdrażanie efektywnych działań z zakresu polityki społecznej, które przyczynią się do zrealizowania misji i wizji rozwoju gminy pod kątem głównie uwarunkowań społecznych. Misja wpływa na strukturę celów, czyli typowanie obszarów strategicznych i celów strategicznych, tym samym tworząc wizję realizowania niniejszej polityki społecznej.

MISJA

Gmina Biesiekierz stwarza mieszkańcom możliwości wszechstronnego rozwoju, dąży do poprawy jakości życia mieszkańców, przeciwdziała wykluczeniu społecznemu, zapobiega różnym patologiom społecznym oraz dąży do wzrostu jakości życia osób starszych samotnych, niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie, a także przeciwdziała występowaniu problemów pogarszającego się stanu zdrowia psychicznego mieszkańców gminy.

WIZJA

Osoby wykluczone, nieaktywne zawodowo oraz seniorzy biorą czynny udział w działaniach ukierunkowanych na kreowanie ich zaangażowania oraz przeciwdziałanie zdiagnozowanym problemom, które utrudniają im możliwość usamodzielnienia. Dzieci i młodzież z terenu gminy jest aktywna społecznie, kulturowo i sportowo, dzięki czemu podejmuje działania profilaktyczne w zakresie własnego samorozwoju.

Misją gminy Biesiekierz jest dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców oraz do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu najsłabszych grup społecznych, wykorzystując aktywność i współpracę organizacji, instytucji i społeczności lokalnej. Założenia te korespondują z wizją, iż gmina chce być bezpieczna, przyjazna dla mieszkańców, otwarta na oczekiwania społeczności lokalnej. Wizja ta ma być wypełniana przez zapewnienie jak najlepszych warunków do życia i rozwoju. Priorytetowym zadaniem władz gminy jest przede wszystkim pobudzanie aktywności społecznej mieszkańców i ochrona przed pogłębianiem się niekorzystnych zjawisk społecznych, które zostały zdiagnozowane na terenie gminy.

CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

Zaplanowane działania w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biesiekierz na lata 2023-2030* służyć mają minimalizowaniu zdiagnozowanych problemów społecznych na terenie gminy. Dodatkowo wyznaczają kierunek funkcjonowania systemu pomocy społecznej, współpracy instytucji i organizacji pozarządowych oraz aktywizacji środowisk i osób marginalizowanych.

Głównym celem polityki społecznej jest aktywizacja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez zbudowanie sprawnego i profesjonalnego systemu wsparcia społecznego na terenie gminy. Strategiczne cele składające się na cel główny, konieczne do osiągnięcia, a oparte na wnikliwej analizie i wyważeniu problemów społecznych,

pod kątem ich natężenia i znaczenia, zostały przedstawione w poniższej tabeli. Realizacja polityki społecznej w kontekście zdiagnozowanych problemów społecznych, w ramach *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biesiekierz na lata 2023-2030* zakłada następujące cele strategiczne, którym towarzyszą odpowiednio sformułowane cele operacyjne. Kolorystyczne przedstawienie poniższych celów odpowiada zdiagnozowanym problemom społecznym w gminie, które zostały przedstawione wcześniej.

Tabela 12 Cele strategiczne i operacyjne

Cele strategiczne	Cele szczegółowe
CEL I Poprawa życia osób starszych, samotnych i zależnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diagnozowanie potrzeb osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych i zależnych. 2. Zwiększenie wsparcia i pomocy dla osób starszych. 3. Wspieranie rodzin osób starszych i zależnych. 4. Wzrost jakości życia osób starszych i zależnych. 5. Zwiększenie dostępności architektonicznej, komunikacyjnej i cyfrowej dla osób ze szczególnymi potrzebami.
CEL II Poprawa stanu zdrowia mieszkańców gminy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja programów profilaktycznych. 2. Dostępność do pomocy psychologiczno-pedagogicznej. 3. Wzrost aktywności fizycznej mieszkańców gminy. 4. Wzrost działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży z zakresu cyberprzemocy.
CEL III Przeciwdziałanie zjawiskom uzależnienia od alkoholu i przemocy w rodzinie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Profilaktyka uzależnień od alkoholu, substancji psychoaktywnych i innych uzależnień. 2. Wspieranie osób uzależnionych. 3. Świadczenie pomocy na rzecz osób doświadczających przemocy w rodzinie. 4. Wspieranie rodzin przeżywających trudności związanych z problemem alkoholowym i przemocy w rodzinie.
CEL IV Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Świadczenie pomocy na rzecz rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze. 2. Wspieranie dzieci i młodzieży w rozwoju społecznym oraz stwarzanie im odpowiednich warunków do kształcenia, opieki i spędzania czasu wolnego. 3. Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin znajdujących się w kryzysie.
CEL V Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie działań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych. 2. Zwiększenie aktywności społecznej seniorów i osób niepełnosprawnych. 3. Wspieranie idei wolontariatu. 4. Rozwijanie systemu wsparcia dla osób ubogich i bezrobotnych.

Źródło: opracowanie własne

SPÓJNOŚĆ REALIZACJI CELÓW ZE STRATEGIĄ POWIATOWĄ

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biesiekierz na lata 2023-2030 jest dokumentem, który wyznacza kierunki działań w obszarze społecznym, a w szczególności w ramach działań skierowanych na przezwyciężenie problemów oraz występujących deficytów społecznych na terenie gminy. Realizacja zaproponowanych celów strategicznych musi być spójna z celami strategicznymi ujętymi w strategii powiatowej, czyli powinna być komplementarna w zakresie spójnej polityki społecznej powiatu i gmin wchodzących w jej skład. *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biesiekierz na lata 2023-2030* zachowuje spójność w zakresie realizacji celów strategicznych ze *Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim na lata 2016-2024*, co wskazano w poniższym zestawieniu.

Tabela 13 Zgodność celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biesiekierz na lata 2023-2030 z celami ujętymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Koszalińskiego na lata 2016-2024

<i>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biesiekierz na lata 2023-2030</i>	<i>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim na lata 2016-2024</i>
CEL I Poprawa życia osób starszych, samotnych i zależnych	I CEL STRATEGICZNY: Prawidłowo funkcjonująca rodzina III Cel Strategiczny: Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych
CEL II Poprawa stanu zdrowia mieszkańców gminy	I CEL STRATEGICZNY: Prawidłowo funkcjonująca rodzina
CEL III Przeciwdziałanie zjawiskom uzależnienia od alkoholu i przemocy w rodzinie	II CEL STRATEGICZNY: Zmniejszenie marginalizacji społecznej mieszkańców oraz łagodzenie jej negatywnych skutków
CEL IV Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych	I CEL STRATEGICZNY: Prawidłowo funkcjonująca rodzina
CEL V Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	II CEL STRATEGICZNY: Zmniejszenie marginalizacji społecznej mieszkańców oraz łagodzenie jej negatywnych skutków

Źródło: opracowanie własne

W kontekście diagnozy głównych problemów i negatywnych zjawisk społecznych występujących na terenie gminy Biesiekierz, sformułowano następujące kierunki interwencji (działań), które mają przyczynić się do realizacji założonych celów strategicznych. W formie tabelarycznej zostały zaprezentowane działania, którym przypisano odpowiednie wskaźniki realizacji, a także określono szacunkowe kwoty realizacji danego działania, jak również wskazano źródła finansowania i podmioty odpowiedzialne za realizację tego działania.

Tabela 14 Działania w ramach realizacji celu strategicznego I na lata 2023-2030

Lp.	Nazwa zadania	Wskaźniki	Szacunkowe kwoty	Źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne za realizację zadań/partnerzy
CEL I Poprawa życia osób starszych, samotnych i zależnych					
1	Systematyczne monitorowanie potrzeb osób starszych, schorowanych, samotnych i niepełnosprawnych.	- liczba osób starszych objętych wsparciem i pomocą (>30/rok) - liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem (> 10/rok)	100 tys. – 200 tys.	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	OPS
2	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych, udzielanie świadczeń pielęgnacyjnych.	- liczba udzielanych świadczeń pielęgnacyjnych (>240/rok)	500 – 520 tys./rok	Środki zewnętrzne	OPS
3	Realizacja usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.	- liczba osób korzystających z usług opiekuńczych (>10/rok)	50 – 70 tys./rok	Środki własne oraz zewnętrzne	OPS
4	Realizacja działań prozdrowotnych wśród osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych.	- liczba przeprowadzonych działań (≥ 1 /rok)	5 -10 tys.	Środki własne	OPS, Urząd Gminy, instytucje kulturalne, placówki oświatowe, organizacje społeczne
5	Podejmowanie działań w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej i komunikacyjnej na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami.	- liczba i rodzaj podejmowanych działań na rzecz poprawy dostępności (≥ 2 /rok)	100 – 300 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	OPS, Urząd Gminy
6	Organizowanie kampanii społecznych, konferencji, spotkań, warsztatów dot. kształtowania pozytywnych postaw wobec osób starszych.	- liczba przeprowadzonych działań (≥ 2 /rok)	5 – 10 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	OPS, Urząd Gminy, instytucje kulturalne, placówki oświatowe, organizacje społeczne

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BIESIEKIERZ NA LATA 2023-2030

7	Wspieranie działalności Klubu Seniora oraz organizacja innych form opieki i spędzania czasu wolnego dla seniorów.	- liczba zorganizowanych form wsparcia (≥ 1 /rok)	200-300 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	OPS, Urząd Gminy
8	Rozwój wolontariatu na rzecz osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych	- liczba wolontariuszy (≥ 2 os./rok)	x	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	OPS, instytucje kulturalne, placówki oświatowe, organizacje społeczne
9	Propagowanie aktywności społecznej w wieku poprodukcyjnym.	- liczba organizowanych działań (≥ 1 /rok) - liczba osób objętych wsparciem (> 80 /rok)	5 – 10 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	OPS, Urząd Gminy, placówki oświatowe, organizacje społeczne, instytucje kultury
10	Podejmowanie współpracy z innymi instytucjami, organizacjami społecznymi w celu umożliwienia seniorom i osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym.	- liczba zorganizowanych działań (≥ 2 /rok)	5 – 10 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	OPS, Urząd Gminy, placówki oświatowe, organizacje społeczne, instytucje kultury
11	Wspieranie działalności Środowiskowego Domu Samopomocy	- liczba osób objętych wsparciem (20 os/rok)	200-250 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	OPS, Urząd Gminy,

Źródło: opracowanie własne

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BIESIEKIERZ NA LATA 2023-2030

Tabela 15 Działania w ramach realizacji celu strategicznego II na lata 2023-2030

Lp.	Nazwa zadania	Wskaźniki	Szacunkowe kwoty	Źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne za realizację zadań/partnerzy
CEL II Poprawa stanu zdrowia mieszkańców gminy					
1	Organizacja programów profilaktycznych dla różnych grup odbiorców.	- liczba programów profilaktycznych (>5/rok) - liczba osób biorących udział w programach profilaktycznych (>450/rok)	15-20 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	OPS, Urząd Gminy, instytucje kulturalne, placówki oświatowe, organizacje społeczne
2	Realizacja działań w zakresie organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej.	- liczba dostępnych godzin pomocy psychologicznej (>100/rok) - liczba dostępnych godzin pomocy pedagogicznej (>100/rok)	30-50 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	Urząd Gminy, placówki oświatowe
3	Rozwijanie aktywności fizycznej, zapobieganie chorobom i obniżeniu stanu złego samopoczucia.	- liczba zorganizowanych działań (>5/rok) - liczba osób zwiększających swoją aktywność fizyczną (>200/rok)	5-10 tys./rok	Środki własne	Urząd Gminy, instytucje kulturalne, placówki oświatowe, organizacje społeczne
4	Realizacja warsztatów z zakresu cyberprzemocy w placówkach oświatowych i kulturalnych.	- liczba przeprowadzonych warsztatów (>2/rok) - liczba uczniów biorących udział w warsztatach (>600/rok)	5-10 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	OPS, instytucje kulturalne, placówki oświatowe

Źródło: opracowanie własne

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BIESIEKIERZ NA LATA 2023-2030

Tabela 16 Działania w ramach realizacji celu strategicznego III na lata 2023-2030

Lp.	Nazwa zadania	Wskaźniki	Szacunkowe kwoty	Źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne za realizację zadań/partnerzy
CEL III Przeciwdziałanie zjawiskom uzależnienia od alkoholu i przemocy w rodzinie					
1	Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie uzależnień od alkoholu, substancji psychoaktywnych (ulotki, plakaty)	- liczba i rodzaj działań (≥ 2 /rok)	3 – 4 tys./rok	Środki własne	GKRPA
2	Podejmowanie działań na rzecz pomocy rodzinom i osobom borykającym się z problemem alkoholowym.	- liczba osób objętych wsparciem (> 8 /rok)	10 – 20 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GKRPA, OPS, organizacje społeczne, instytucje kultury
3	Organizowanie pomocy specjalistycznej dla członków rodzin, które borykają się z problemem uzależnień i przemocy w rodzinie.	- liczba osób objętych wsparciem (> 15 /rok)	10 – 20 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GKRPA, OPS, organizacje społeczne
4	Wspieranie osób uzależnionych od alkoholu, organizowanie dla nich pomocy specjalistycznej.	- liczba osób objętych wsparciem (> 10 /rok)	5 – 10 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GKRPA, OPS, organizacje społeczne
5	Inicjowanie działań mających na celu wspieranie dzieci z rodzin, gdzie występuje problem przemocy w rodzinie poprzez np. świetlice środowiskowe itp.	- liczba dzieci objętych wsparciem (> 20 /rok)	400 – 600 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GKRPA, OPS, organizacje społeczne, instytucje kultury, placówki oświatowe
6	Organizacja specjalistycznej pomocy psychologicznej, prawnej w ramach świadczonych usług Punktu Konsultacyjnego.	- liczba osób korzystających z Punktu (> 30 /rok)	30 – 40 tys./rok	Środki własne	OPS, Urząd Gminy

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BIESIEKIERZ NA LATA 2023-2030

7	Upowszechnianie informacji na temat możliwości uzyskania pomocy przez osoby uzależnione i ich rodziny, a także przez sprawców i ofiary przemocy w rodzinie, za pośrednictwem np. mediów, materiałów drukowanych czy spotkań mieszkańców ze specjalistami.	- liczba przeprowadzonych działań informacyjnych (≥ 1 /rok)	5 – 10 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GKRPA, OPS, organizacje społeczne i Urząd Gminy
8	Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” jako elementu profesjonalnego systemu przeciwdziałania przemocy w środowisku lokalnym.	- liczba osób objętych procedurą „Niebieska Karta” (<15/rok)	3 – 5 tys./rok	Środki własne	GKRPA, placówki oświatowe, ZI, OPS i Policja
9	Realizacja programów profilaktycznych oraz wspieranie ofert alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla rodzin borykających się z problemem alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie.	- liczba zrealizowanych programów (≥ 3 /rok) - liczba osób objętych wsparciem (>50/rok)	25 – 30 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GKRPA, ZI, OPS, organizacje społeczne, instytucje kultury, placówki oświatowe
10	Podnoszenie poziomu wiedzy mieszkańców gminy w zakresie problemów związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych.	- liczba przeprowadzonych kampanii społecznych (≥ 2 /rok) - liczba przeprowadzonych warsztatów, spotkań, prelekcji w placówkach edukacyjnych (≥ 2 /rok)	5 – 6 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GKRPA, ZI, OPS, placówki oświatowe, instytucje kultury, Urząd Gminy, Policja
11	Podjęcie działań o charakterze interwencyjnym w sytuacji nadużywania napojów alkoholowych oraz stosowania przemocy.	- liczba przeprowadzonych interwencji (<35/rok)	3 – 5 tys./rok	Środki własne	OPS, Policja, Straż Gminna
12	Podjęcie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.	- liczba podejmowanych działań (≥ 2 /rok)	10 – 15 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GKRPA, ZI, OPS, organizacje społeczne, Urząd Gminy

Źródło: opracowanie własne

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BIESIEKIERZ NA LATA 2023-2030

Tabela 17 Działania w ramach realizacji celu strategicznego IV na lata 2023-2030

Lp.	Nazwa zadania	Wskaźniki	Szacunkowe kwoty	Źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne za realizację zadań/partnerzy
CEL IV Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych					
1	Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych.	- liczba organizowanych działań (≥ 5 /rok) - liczba osób objętych wsparciem (>150 /rok)	40 – 50 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	OPS, Urząd Gminy placówki oświatowe, organizacje społeczne, instytucje kultury
2	Podjęcie działań na rzecz pomocy rodzinom i osobom borykającym się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.	- liczba przeprowadzonych działań (≥ 3 /rok) - liczba osób objętych wsparciem (>40 /rok)	10 – 20 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	OPS, organizacje społeczne, instytucje kulturalne, placówki oświatowe
3	Objęcie wsparciem asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych.	- liczba rodzin objętych wsparciem (<12 /rok)	20 – 30 tys./rok	Środki własne	OPS
4	Wspieranie rodzin zastępczych w ramach pobytu dziecka w rodzinie zastępczej	- liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych (<18 /rok)	50-55 tys./rok	Środki własne	OPS
5	Organizowanie pomocy specjalistycznej dla rodziców, którzy borykają się z trudnościami opiekuńczymi.	- liczba rodzin objętych wsparciem (>10 /rok)	20 – 40 tys./rok	Środki własne	OPS, organizacje społeczne, placówki oświatowe
6	Podjęcie działań na rzecz pomocy rodzinom znajdującym się w kryzysie (pomoc finansowa i niefinansowa).	- liczba osób objętych wsparciem (>50 /rok)	20 – 35 tys./rok	Środki własne	OPS
7	Budowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, objęcie dożywianiem dzieci i młodzieży szkolnej, potrzebującej tej formy pomocy oraz pozyskiwanie żywności z różnych programów.	- liczba osób objętych wsparciem (>80 /rok) - liczba dzieci objętych wsparciem (>30 /rok)	70 – 90 tys./rok	Środki własne	OPS

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BIESIEKIERZ NA LATA 2023-2030

8	Inicjowanie działań mających na celu wspieranie dzieci z rodzin, gdzie występują problemy wychowawcze i opiekuńcze.	- liczba przeprowadzonych działań (≥ 2 /rok) - liczba osób objętych wsparciem (> 70 /rok)	5 – 10 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	OPS, organizacje społeczne, instytucje kulturalne, placówki oświatowe
9	Realizacja w placówkach edukacyjnych tematyki dotyczącej przygotowania do życia w rodzinie, a także profilaktyki uzależnień.	- liczba przeprowadzonych działań (≥ 1 /rok) - liczba osób objętych wsparciem (> 300 /rok)	5 – 7 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	OPS, organizacje społeczne, placówki oświatowe

Źródło: opracowanie własne

Tabela 18 Działania w ramach realizacji celu strategicznego V na lata 2023-2030

Lp.	Nazwa zadania	Wskaźniki	Szacunkowe kwoty	Źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne za realizację zadań/partnerzy
CEL V Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym					
1	Realizacja działań ukierunkowanych na integrację międzypokoleniową oraz aktywność społeczną osób starszych i niepełnosprawnych, w szczególności poprzez włączanie w inicjatywy wolontariackie i międzypokoleniowe.	- liczba organizowanych działań (≥ 1 /rok) - liczba osób objętych wsparciem (> 200 /rok)	15 – 20 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	OPS, Urząd Gminy placówki oświatowe, organizacje społeczne, instytucje kultury
2	Promowanie inicjatyw związanych z uczestnictwem seniorów w życiu społecznym.	- liczba przeprowadzonych kampanii (≥ 2 /rok)	5 – 7 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	OPS, Urząd Gminy placówki oświatowe, organizacje społeczne, instytucje kultury
3	Zwiększenie dostępności do mieszkań socjalnych, komunalnych i chronionych.	- liczba osób objętych wsparciem (> 5 /rok)	50 – 75 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	OPS, Urząd Gminy

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BIESIEKIERZ NA LATA 2023-2030

4	Współpraca z PUP w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych z terenu gminy.	- liczba osób objętych wsparciem (<100/rok)	x	Środki PUP	PUP, OPS, Urząd Gminy
5	Rozwijanie współpracy z PUP w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.	- liczba i rodzaj współpracy (≥2/rok)	x	Środki PUP	PUP, OPS, Urząd Gminy
6	Realizowanie projektów związanych z rozwojem kompetencji zawodowych oraz społecznych, służących aktywizacji osób bezrobotnych.	- liczba osób objętych wsparciem (>20/rok)	40 -50 tys./rok	Środki PUP, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	OPS, Urząd Gminy, PUP
7	Umożliwienie osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym powrotu do pełnienia ról społecznych poprzez organizowanie współpracy z organizacjami społecznymi i zwiększenie ich aktywności społecznej na rzecz lokalnej społeczności.	- liczba osób objętych wsparciem (>10/rok)	10 – 20 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	OPS, Urząd Gminy, PUP, organizacje społeczne

Źródło: opracowanie własne

MONITORING I EWALUACJA

Koordynatorem *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biesiekierz na lata 2023-2030* będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Biesiekierzu. Prowadzenie bieżących działań z zakresu monitoringu oraz ewaluacji posłużą sprawdzeniu efektywności prowadzonych działań i zebraniu informacji na temat adekwatności celów Strategii w stosunku do potrzeb i priorytetów oraz eliminacji niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie gminy.

Monitoring będzie prowadzony na podstawie zbierania i analizowania informacji dotyczących działań, które zostały podjęte lub zrealizowane oraz określenie ich wpływu na cele zaplanowane w Strategii. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, posłużą do podejmowania działań korygujących oraz oceny tego, czy realizacja wyznaczonych celów zmierza w słusznym kierunku. Monitorowanie osiąganych wskaźników przyczyni się do sporządzenia charakterystyki uzyskanych efektów oraz ich wpływu na niwelowanie występujących problemów społecznych.

Informacja na temat realizacji Strategii oraz osiąganych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego. Do oceny stopnia wdrożenia Strategii zostaną wykorzystane wskaźniki określone w przyjętych kierunkach działań, a także dane dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących Strategię i zespół działających w jej realizacji. Wskaźniki monitoringowe mogą być modyfikowane, aby w odpowiedni sposób charakteryzowały przebieg realizacji Strategii.

Podsumowując, należy podkreślić, iż zaplanowane działania związane z bieżącym monitoringiem oraz ewaluacją *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biesiekierz na lata 2023-2030* mają zapewnić aktualność zapisów zawartych w dokumencie oraz ich adekwatność względem występujących problemów społecznych.

SPIS MAP, SCHEMATÓW, TABEL, WYKRESÓW I ZDJĘĆ

Spis map

Mapa 1 Położenie gminy Biesiekierz w powiecie koszalińskim	4
Mapa 2 Szlaki turystyczne na terenie gminy Biesiekierz.....	6

Spis schematów

Schemat 1 Liczba uczniów w szkołach wg obwodów szkolnych	11
Schemat 2 Najważniejsze problemy społeczne zdiagnozowane w gminie Biesiekierz.....	35

Spis tabel

Tabela 1 Liczba pracowników oferty oświatowej (wg stanu na 30 września 2021 r.)	12
Tabela 2 Liczba osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2017-2021	14
Tabela 3 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji	17

Tabela 4 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń w 2021 r.	17
Tabela 5 Liczba osób korzystających z zasiłków oraz kwota wypłacanych zasiłków w latach 2017-2021	18
Tabela 6 Powody udzielania zasiłków dla rodzin w gminie Biesiekierz w latach 2017-2021	20
Tabela 7 Główne powody korzystania ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2021 r.	22
Tabela 8 Liczba rodzin i dzieci korzystających z pomocy dożywiania w latach 2017-2021	22
Tabela 9 Liczba świadczeń opiekuńczych w gminie Biesiekierz w latach 2017-2021	26
Tabela 10 Hierarchia problemów społecznych w gminie Biesiekierz – ocena respondentów	32
Tabela 11 Analiza SWOT	37
Tabela 12 Cele strategiczne i operacyjne	40
Tabela 13 Zgodność celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biesiekierz na lata 2023-2030 z celami ujętymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Koszalińskiego na lata 2016-2024	41
Tabela 14 Działania w ramach realizacji celu strategicznego I na lata 2023-2030	42
Tabela 15 Działania w ramach realizacji celu strategicznego II na lata 2023-2030	44
Tabela 16 Działania w ramach realizacji celu strategicznego III na lata 2023-2030	45
Tabela 17 Działania w ramach realizacji celu strategicznego IV na lata 2023-2030	47
Tabela 18 Działania w ramach realizacji celu strategicznego V na lata 2023-2030	48

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba mieszkańców z terenu gminy Biesiekierz w poszczególnych sołectwach w 2021 r.	7
Wykres 2 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w gminie Biesiekierz w latach 2017-2021	8
Wykres 3 Przyrost naturalny w gminie Biesiekierz na 1000 mieszkańców w latach 2017-2021	8
Wykres 4 Saldo migracji w gminie Biesiekierz w latach 2017-2021	9
Wykres 5 Liczba osób bezrobotnych w gminie Biesiekierz w latach 2017-2021	13
Wykres 6 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w gminie Biesiekierz w latach 2017-2021	14
Wykres 7 Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON w latach 2017-2021	15
Wykres 8 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Biesiekierz w latach 2017-2021	16
Wykres 9 Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w gminie Biesiekierz w latach 2017-2021	18
Wykres 10 Kwota wypłacanych świadczeń pieniężnych w latach 2017-2021	19
Wykres 11 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w gminie Biesiekierz	23
Wykres 12 Liczba rodzin w gminie Biesiekierz korzystających z pomocy asystenta rodziny w latach 2017-2021	28
Wykres 13 Liczba rodzin i dzieci w pieczy zastępczej w latach 2017-2021	29
Wykres 14 Liczba osób borykających się z problemem alkoholowym w latach 2017-2021	30
Wykres 15 Liczba „Niebieskich Kart” w gminie Biesiekierz w latach 2017-2021	31

Spis zdjęć

Zdjęcie 1 Pomnik Ziemniaka w Biesiekierzu	5
Zdjęcie 2 Pałac barokowy w Parsowie	6

UZASADNIENIE

Jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, zgodnie z którym: „do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.”

Zgodnie z art. 16 b ust. 2 w/w strategia rozwiązywania problemów społecznych zawiera w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej;
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie:
  - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
  - b) kierunków niezbędnych działań,
  - c) sposobu realizacji strategii,
  - d) wskaźników realizacji działań.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: edukacja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu.